

Kiadóhivatal:

Kaposvárott, honvéd-utca.
Ide címezendők az előfizetési
pénzek, hirdetések és nyilttérek.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . 1 frt. 50 kr.

Egyes számok 10 krétt
a kiadóhivatalban kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Kaposvárott, honvéd-utca.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . 1 frt. 50 kr.

Egyes számok 10 krétt
a kiadóhivatalban kaphatók.

A t. közönséghez.

E számmal lapunk negyedik évi
folyamatát zárjuk be. E négy éves pá-
lyánkra megnyugvással tekintünk, mert
soha se szolgáltunk más ügyet, mint
a melyet igazságosnak ismertünk, soha
se engedünk lapunkra befolyást más-
nak mint elveknél, soha se engedünk
érvényre jutni mást, mint a tiszta meg-
győződést. Jövőben is leszünk akik
voltunk eddig; küzdeni fogunk Magyar-
ország függetlenségéért mindazon eszkö-
zökkel, melyeket a törvény nem tilt,
függetlenül megmondva mindenkinek az
igazat.

Hogy jó uton járunk, arról meggyőz
bennünket a t. közönség pártolása,
melynek folytán a „Népjog“ immár
kiterjedt nagy vidékeknek lett állandó,
szívesen látott vendége.

Szabadjon kérnünk s remélnünk,
hogy a t. közönség is marad irányunk-
ban a régi s pártolásával lehetővé
teszi, miként feladatunknak minden
irányban kellőképpen megfelelhessünk.

A „Népjog“ szerkesztősége.

Az utóbbi időkben lapunk kiállításá-
körül oly rendtelenségek fordultak elő,
melyeket tovább tűrni nemcsak a t.
közönség, de saját magunk iránti kö-
telesség is tilt. Lapunk kiadását gyö-
keresen átalakítjuk tehát, s oly ala-
pokra fektetjük, melyek további ren-
detlenségek előfordulását kizárják. Az
új berendezés azonban pár heti időt

vesz igénybe, miért is jövő évi első szá-
munk csak január első felében fog megje-
lenni; de e körülmény nem fogja aka-
dályozni azt, hogy az 1885. év folyamán
is 52 egész számot adjunk; bő alkalmat
fognak erre nyújtani úgy az ország-
gyűlés tárgyalásai, valamint a Buda-
pesten tartandó országos kiállítás.

Tisztelettel felkérjük tehát a t. kö-
zönséget, különösen pedig t. olvasóin-
kat, hogy előfizetéseiket mielőbb meg-
újítani sziveskedjenek.

Előfizetési ára marad mint volt:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 „ — „
negyed évre 1 „ 50 „

K. jegyző s tanító uraknak az ed-
digi kedvezményeket ezután is meg-
adjuk.

A „Népjog“ kiadóhivatala.

Az év végén.

Még néhány óra s elérjük a határt,
melyet az elbizakodott ember szabni
akar az időnek, határt, melyen innen-
ről s túlról beszél nagy önhittségében,
pedig az örökké forgó kereket nincs
hatalmában bár egy percznek ezred-
részig is megállítani.

De hát mégis jó, hogy van annyi
nap között egyetlen egy, midőn — per-
czekre bár — megáll az eszeveszett
hajszja, szünetel a létérti ádáz harcz,
s e szünet megengedi, hogy vissza-
pillantsunk a haldokló év eredményére,
megvonjuk a mérleget a nagy szám-
adásban, melynek eredménye, országok,
népek életét vagy halálát jelzi.

Az 1884-ik évet a történelem egy-
koron a kereszténység öntudatra ébre-
dése évének fogja elnevezni.

Már első hónapjaiban a keresztény-
zsidó párosodásról szóló törvényjavaslat
kétszeri megbuktatása jelezte, hogy
Magyarország jobbjai megelégteltek az
elzsidósítás íjesztő mérveit, s nem en-
gedik lerombolni az utolsó gátat is,
mely a zsidó-hatalom ellenében védi
a keresztény eszmét.

Az általános képviselő választások
pedig bizonyították azt, hogy a nép
szinte érzi, miként azon gyűrit, mely
körülzoritja, meg kell törni; e meg-
győződést követte a tett s ime az anti-
szemita párt képviselve van az ország
házában, hogy hirdesse minden alkalmal-
mal, miként a zsidóval megélni
nem lehet; s sürgesse, követelje min-
den alkalommal, hogy a bajok melyek-
et a zsidók tulkapásai, zsidóhatalom
idézett elő, törvényhozás által orvosol-
tassanak, továbbá oly törvények alkot-
tassanak, melyek e tulkapásokat a jö-
vőben lehetetlenné tegyék, vagy leg-
alább kellőképpen megnehezítsék.

E tekintetben tehát 1884-et a jó esz-
tendők közé kell soroznunk; de csak e
tekintetben, mert ha tekintjük a közérkö-
lő egyre nagyobb mérvben való elkor-
cosodását, ha tekintjük az elszegénye-
désnek mind nagyobb s nagyobb kör-
rökben mutatkozó tüneteit, ha azt
látjuk, miként a kormányhatalom, ön-
magával s másokkal azt akarja elhi-
tetni, hogy a javulás útján haladunk,
akkor méltó aggodalommal zárjuk be ez
év számláját, mert a tartozás lapjának
összege jóval meghaladja követelési
lapunk összegét.

Mit hoz a jövő? Ki tudná biztosan

megmondani, de reményt nyújt az,
hogy felébredtünk, ha ébren is mara-
dunk tán a jövő év végén nagyobb
megnyugvással kívánhatunk egymás-
nak „Boldog új esztendőt.“

„Nequid nimis“
„Semmit felettebb.“

Grünvald Béla — Zólyom megye derék — volt
alispánja s képviselője a „közgazdaságunk és
magyar nemzetiség“ című röpiratában — leg-
utóbb, idei országgyűlési beszédében nagy tuda-
mányul — még nagyobb honszeremmel fejteget-
te: hogy a magyar nemzet miként érheti el jogos
nagy célját t. i. hogy fentarthassa magát ural-
kodó elemként a magyar államban, — vagyis hogy
hazánkat mint magyar államot fentart-
hassa — erős és világos érvekkel igazolja, hogy
faji jellegünk a lojalitás (nagylelkűség) mely nem-
zetiségi törvényeinkben is a tulkövetelő nemzetisé-
gekkel (horvátok, szászok, panszlávokkal s legújab-
ban az izraelitákkal is) szemben követett eljárásunk-
ban mutatkozik — nem hogy közelebb, de folyvást
tovább löki a magyar nemzetet ama nagy
cél felé!

Vagyis: hogy a magyart megint saját tul-loya-
litása veri meg — miut már sokszor annyiszor-
számtalanszor! . . .

Csak hogy ez utolsó önmegverésből alig lesz többé
felkelhetés — feltámadás! . . .

Talán hagyogthatnók — redukálhatnók — az
adott viszonyokhoz mérhetnők ezt a hálátlan
gyümölcsöt termő „faji érényünk“et, mely állami
létünk sajátos volta mellett éppen állami létünknek
halálát készíti elő? . . .

Hiszen a halálra ítélt bűnöstől se lehet kívánni:
hogy saját maga ássa meg saját sirtődrét!

Reich E. német író azt írja rólunk: „A magyarok
testi szervezete rendkívül szívós, — a külső be-
hatásokkal megmérkőzik, — gyárak és más örögi
intézmények, mik az egészséget, erkölcsöt másutt
aláássák: a boldog Magyarországon (főbb városait
kivéve) ritkán vannak. — Korunk divatos jelzása:
„Az idő pénz“ Árpád nemzetét még korántsem
játssa azt a szerepet, mint nyugaton és Közép-
Európában“ stb. stb.

A mai „modernkor“ embere p. u. mindig

TÁRCSA.

A zsidó korcsmáros.

Nagy-gymóti zsidó kocsmá,
Benn a zsidó egyedül,
Üres a ház, nincs vendége,
A gazdája búsan ül.

Dühösen tépi szakállát,
„Vaj geschrien, vaj, vaj, vaj!“
Nincsen gescheit, nincsen sóresz,
Máskor hogy volt, most meg jaj!

Máskor tele volt a kocsmá,
Vettek lörét, vitérlőt,
Szegény népek verejtéke
A zsidó zsebjébe folyt.

Sir a zsidó; és Istóczyt
Meg Szalayt átkozza,
Hej mert neki minden baját
Ez a kettő okozta.

Hát ő rajta a világon
Most már semmi nem segít:
„Rongyot, rongyot, kender kőcot“
Hol a bugyor, hol a sip?!

Cs. J.

Egy áldozat.

(Vége.)

Midőn magamhoz tértem, késő éjjel volt.
A vendégek már szétszöszöltek, mert a ház-
ban nem hallatszott semmi zaj. Csendes
és nesztelen volt mint a halottak birodalma.

Nem tűnődtem hosszasan. Mintha már
lelkembe régóta bele lett volna olva az
a szándék, a mire helyzetem szegénye
kényszerített. Önkénytelen jártam és cse-
lekedtem mint az álomkóros, a kit ösztöne
ural. Lelkem elfáradt s nem érezte a csapás
egész súlyát.

Gyertyát fogtam kezembe s a gróf szo-
bája felé tartottam.

Még nem tudtam megmondani mit cse-
lekszem, de azt éreztem, hogy a jövő per-
czek egyike életem felett fog határozni.

A gróf mélyen aludt. Agya előtt éjjeli
szekrénykéje állott, a melyen egy élesre
fent tör feküdt. Letettem a gyertyát s a
tört, melyet azelőtt érinteni sem mertem,
kezembe vettem s miértől tapogattam
hegyét, miközben ujjaimmal a ragyogó aczell
élet pengtettem meg.

Szemeimet a sovár boszu kéjes tekinte-
tével legettettem rajta. Majd a grófra
emeltem s e pillanatban jöttem tisztába
csak akaratom felől. Szörnyű szándékom
egész világosságában állt előttem.

Tehát a grófot meg akarom ölni?.. Ben-
somban egyetlen hang sem emelkedett,
hogy e gondolat ellen tiltakozzék. Igen,
megölni akarom, a mint ő megölte erkölcsi
életemet. Vagy én kiméletesebb legyek
tálné?

Előttem feküdt a nyomorult, ki alávaló
utakon közeledett hozzám, hogy ifjúkori ta-
pasztalatlanágomat kizsákmányolja s meg-
fosszon becsületemtől, melyet életemnél
előbbre helyeztem. Szívemet kimondhatat-
lan utálat töltötte el iránta. Gyűlöltém őt
mint éltem megrontóját, gyűlöltém őt mint
boldogságom megrablóját; de leginkább
gyűlöltém azért, mivel az ideált, melyet
képzetemben felőle alkottam, szentségtelen
kezekkel beszennyezte.

Halkan ültem le az ágy szélére. Keze-
met forró homlokára helyeztem s egészen
azon arcz szemléletébe merültem el, a mely-
nek vonásai oly élénken voltak emlékeze-
tembe vésve.

Egy könyesepp szívárgott arczomon vé-
gig. Hasonlítottam azon fősvény tenger-
részhez, ki életét csak akkor mentheti
meg, ha a hajó terheit, — melyek összes
vagyonát képezték — a tengerbe veti.
Életem összes kincsét, szerelmemet kellett
a boszuért feláldoznom. Csoda-e, ha küz-
denem kellett önmagammal?!

Hogyan oltsam ki ezen életet, a melyért
pár perczekkel előbb a magamét adtam
volna? Ha megtörik e szemek fénye s
kihal belőle az életsugár, fog-e lelkem
nyugalmat lelni s találko-e kárpótlást bo-
szumban gyalázatombért? Hisz a boszu két-
élű fegyver s a sújtót mindig jobban sebzí.
Tán nagylelkűnek kellene lennem s meg-

bocsájtani neki? E gondolatra minden
csepp vérem fellázadt. Nem! annyira nem
súlyedhetek, hogy bűnömöt nyíltan a szem-
érmelenség zászlója alatt tovább is úzzem.

De talán végét lehetne szakítani a vi-
szonyunk azáltal, ha szép csendesen meg-
válnék tőle s úgy hagynám el örökre őt,
hogy híremet se hallaná többé soha? Bizo-
nyára az lett volna a legjobb, de ezt tenni
nem voltam képes. Szívem elszorult, ha
arra gondoltam, hogy pár nap múlva vég-
kép el fog felejteni s mást úgy szeretni
mint a hogy én tőle magamat szeretve
hittem. Nem, ő Isten és lelkiismeretem
előtt ferjemmé lön s szeretetére kivülem
másnak joga nincsen. Igaz, hogy gyűlöl-
nöm kellene őt, de imádni fogom benne
örökké azt az ideált, melyet személyéhez
füztem!

Gyermekkoromnak ezen eszményéről,
ezen édes ábrándjáról lemondani nem fogok
és ezt soha önként másnak át nem en-
gedem.

Egészen arczához hajoltam s ajkára nyom-
tam csókmat, a melylyel lelkét ak ram
magamba szini. Ébredni kezdett. Mozdu-
lata visszaadott önmagamnak. Szemeimet
kód borította el, a tört erősebben szorítot-
tam markomba s mielőtt szemeit felnyit-
hatta volna, markolatig merittem kebe-
lébe. . . .

Jól találtam. Meghalt egy hang, egy
sóhaj nélkül. Életlenné vált egy pillan-
tatban, mint a villámütött. Vonásait a
halál sem rutította el. Szébb halottat nem
láttam még soha — végzé be az elítelt —
bánatos tempa hangon.

Eddig terjed történetem. A többi egé-
szítse ki vallomásommal. Másnap feljelen-
tettem magamat s czéomat értem el akkor,
midőn a mai ítéletben halálom kimondott.

Az elítelt szavai annyira meghatottak,
hogy alig bírtam válaszolni. Helyzetébe
képzelttem magamat s csak nagy önerőmből
került azt az ajánlatot tenni neki, melyre
lelképáztori kötelességem kényszerített.
Beláttam, hogy többé e szerencsétlen szá-
mára az élet rózsát nem teremhet s hogy
ennek a földön töltendő minden perczé
csak gyötrelmet és szenvedést leend.

— De asszonyom, ha ön e dolgot bírál
előtt ily körülményesen beszélte volna el,
ők bizonyára felmentették volna őnt a
halálítélet alól.

— Fel, — hogy e helyett évek hosszúáig
tartó fogságra ítélnék. En nem tartozom
azon megrögzött bűnösök közé, a kiknek
javító helyre van szükségük. Lássá ön —
tisztelendő atyám — az az élet, a mit én
ezután élhetnék, ugys csak a test élete
lehetne, miután lelke már elfáradt s így
érezni megszűnt.

— Ne felejtse azonban, hogy önnek
életét mint Istennek legfőbb ajándékát nem
szabad elvetni magától!

— Nem én vettem el, — a törvény
fosztott meg tőle.

— Ez ónálatás. Ha ön a dolgot teljes
tárgyilagosságában adta volna elő, nem
ítélték volna őnt halálra.

— Nem lehettem már tárgyilagossabb.
En gyilkoltam meg őt s ezt beismertem.
A bírák előtt ugy hiszem teljesen közön-
bös az, valjon ön e dolgot boszúból, félté-
kenységből, vagy anyagi indokok miatt
követtem-e el?

— Nem vitatkozom önnel, ugy ered-
ménytelen lenne. Tanácsom azonban, győzze
meg magát, ön kérelmezni fogom önnek
újából kihallgatását s kérelmemet bizonyára
siker fogja követni.

— Nem, ön azt nem teszi. Ön nem
akarhat rosszat én nekem, — vágott közbe
élénken az elítelt. — A jó Isten sem akarja,
hogy földi szenvedéseimet még tovább is
viseljem. En eléggé megbűnhődtem, talán
még ennyit sem érdemel em meg. Azonban
volna egy kérelmem önhez. Engedje re-
méllem, hogy meghallgattatást nyerek.
Ha már én megszűntem élni, hozza nyil-
vánosságra va lomáomat. Ezzel tartozom
önmagamnak és családomnak. Most pedig
fogadja el gyónásomat, a mely által nyug-
talan lelke terhétől megkönnyebbülve,
Istenével kibékülhet.

Az őszinte bánat keserű könyeit hullató
bűnös térdre borult s zokogva adta elő
vallomását, hogy lelke a megigazulás vi-
gasztalásának édességét izelhesse. Arcza

siet. Egyik dolgotól nem ér rá a másikra — azért soha sincs ideje (meglehet, hogy pénze meg éppen ezért van?)

Nálunk is terjed már ezen angol jelszó. — Ujabb szabású emberek színtoly kapkodók, idegesek, izgatottak, már — úgy, hogy ha egy nyugodt, jóízű arcot akarunk látni: úgy a múlt században született „becsületes eszmadia“, „örög jobbágy“ és „humanus földesúr“ vagy a „jó táblabíró“ faj kivételében levő maradványaiól kell egyet kikeresgelnünk már!

Jó-jó: haladjunk a kor igényeivel, csak ne felettébb! Nehogy szép, déleze, szívós fajunk elcsenevészedjék — s Tuhutum ivadéki liliputikká törpüljenek!

Már is ijesztő képet mutat a hadujonozási statisztika — midőn azt írja: hogy a magyarországi újonc-kötelezettek 50 százaléka untauglik! . . .

Mi lesz fajunkból a 2-ik ezredévi jubileumra? . . . Pedig ennek azután is kéne élnie, virulnia, s még ezután az orosz sakkal megküdenie! . . .

Igaz, hogy az idő pénz — sőt ennél is drágább, de az életere még az időnél is drágább, mert csak egyszer élünk — s egyszer halunk!

„A ki időt nyer: mindent nyer“ mondják. De az időt sajnalva sokszor életünket rongják. — Pedig élni az élet fő célja!

Eszembe jut itt nagy Széchenyink, midőn a Hortobágyon utaztatva meglát egy természetes deli magyar juhászt, órászám áldogálva, hosszú botjára támaszkodva, télen meláztatva: oda szól neki, hogy mért vesztegel, mért nem für, farag, vagy olvas nyája legetése mellett. Dedukálja neki, hogy mily drága az elroppenő idő, hogy így, hogy amúgy, hogy az angol lám mint felhasználja az időt, hogy az angol lám mindig dolgozik, mindig siet! S mikor sok szó után azt hitte már, hogy magyaránkat is hasonló elvekre capacitálta: ez flegmatikus rövidséggel felel neki: „Szegény angol, de sajnálom.“

És — a esendes juhász tán maig is él még? . . . mig a nagy intő gróf már rég „csendes halott!“ „Ne quid nimis!“ . . . C. K.

Sennyey Pál.

Ha valaki meg fogja irni egyszer a Tisza-korszak történetét, nem felejteti el azt megemlíteni, hogy a kormány depravalo, erkölcsrontó eszközeinek egyike az volt, miként vidéki lapokat, — melyek existenciájuk lét-jogát csak a rendelkezési alaplól merítették, hivatalos cikkekkel láttat el; a közönség, mely nem szokott rendszeren a kulisszák mögé tekinteni, a vidék véleményének nyilvánulását keresi ebben s megtevéd, reá ragad a kormány lépveszőjére.

Ily cikkekkel találkoztunk csak az alig múlt napokban is, melyek különösen hangsúlyozták az ellenzék lehangoltságát, s egekig magasztalták a

miniszterelnök genialitását, a miért hogy neki Sennyey Pált megnyerni sikerült.

Hát nem is lett volna utolsó fogás, ha Tisza Kálmán hitelgyótsága oly illustris személynek, mint Sennyey Pálnak hason eljárásában mentést, sőt majdnem sanctiot nyeregett, s oly összeköttetéssel, tekintélyvel bíró főurnak, mint Sennyey Pálnak feltétlen támogatása nagyon idején érkezett volna a minden oldalról támadott Tisza regime erősítésére.

De hát mint annyiszor megtörtént már, a hatalom esatlósai az élő medve bőrére ittak, Sennyey Pál első fellépése eloszlatta mindazon illuziókat, melyeket ez irányban tápláltak, meghazudtolta azokat a cikkekkel és cikkecskéket, melyeket oly bőven tállaltak az olvasó elé.

Beköszöntő beszédben erőlesen, minden kételyt kizárólag hangsúlyozta, hogy: „Elv hűségét, melyhez minden körülmények között szorosán ragaszkodik, teljeseleg megóva érzi, azon meggyőződésre jutott, hogy egyes kérdésekre nézve vallott nézetei alapvonalaira nézve a kormányval találkoznak, tehát polgári kötelességemnek tartottam — mondja — hódolva felséges uram elhatározásának, erőmet a közügyeknek szentelni.“

Tehát Sennyey egy vonallal sem hátrál meg álláspontjától, jelzi azt is, hogy Tisza Kálmán közeledett ő hozzá, sőt kilátásba helyezi, miként előállhat az eset, midőn leszálva elnöki székéből, támogatni fogja azokat, kik a kormány politikáját megtámadják.

Most e kijelentés után ám hivatkozzanak a — T — meg N — urak mame-luk pártjuk azon vívmányára, hogy Sennyey Pál báró ismét a köztevékenység terére lépett, mi ugyan nem irigyeljük örömeiket s diadalukat, s a vanyu arcukon most sem gyönyörködünk, mi e párt politikájával már

rég leszámoltunk, ám támogatta volna azt újabban Sennyey Pál — a mit mi, közbevetőleg legyen mondva, soha se hittünk hogy bekövekezzék — mi e támogatásban az erkölcsi métegy újabb bizonyítékát találtuk volna fel, de nézetünk legkissebbet sem változott volna.

Valamint nem változik abban sem, hogy a káprázat, mely e nemzet egy részét még tévedésben tartja, okvetlen úgy el fog enyészni, mint elenyészik a köd, ha kisít a nap.

Csak késő ne legyen, minden nap közelebb visz bennünket azon pont-hoz, a melyen túl megtérés nincs többé. S azért, ha Sennyey Pál fellépése a Tisza-kormány végóráinak elejét jelenti. örömmel üdvözöljük visszatértét a közélet küzdterére.

Hogy áll a világ?

Ithon. Sennyey Pál bárónak a főrendiház elnökévé történt kinevezése s zékfoglalás alkalmával tartott nyílt beszéde meg egyre foglalkoztatja a politikusokat, ezen beszéd hatásának ellensúlyozásául hirtelleg, hogy Tisza Kálmán az újví üdvözletek alkalmával, mikorun pártja nevében Csáky gróf tartja a beszédet szinte fog nyilatkozni, kibővítvén ez alkalommal nagyváradi szónoklatát; no hát nem kértelkedik senki, hogy Tisza Kálmán hievit még könyekre is indíthatja, de abban sem ám, hogy bármit mondjon is, senki sem fog szavainak hitelt adni, ha netán jót ígér, Tisza Kálmántól nem vár s nem várhat a nemzet mást, mint rosszat, mint oly intézkedéseket, melyek végromlását siettetik.

Horvátországban. A tartománygyűlés ismét megkezdte tanácskozásait.

Ausztriában. Mint czikázó villám sötét éjjel, úgy világítják meg az anarchisták itt-ott feltűnő üzemei másrészt a bankigazgatók napi rendszeren lévő öngyilkosságai a társadalom sötét képét. A wiener-neustadi (becsújehelyi) kerületben felfüggesztették az esküdtzsek működését s helyébe életbe léptették a kivételes törvényszéket, mert biztos adatokat nyert a hűség az anarchisták vakanderszerű munkájáról. A legutóbbi napokban pedig Csehországban, Prágához nem messze fekvő váromokban — Riesenburbán — lepték meg őket, éppen midőn gyűlést tartottak; a letartóztatottakat átadták a prágai fenyítő törvényszéknek. Nem kevésbé megdöbbenő, hogy Jauner Lukács a bécsi Eskomptbank egyik főhivatalnoká két millió forintot sikkasztván el, meglővén magát, még fel

sem ocsudott a közönség e hir után, midőn szinte a bécsi Casseverein egy másik hivatalnoká vetett véget életének erre is kisült, hogy mintegy 200,000 frtot emelt el a bank pénztárából; a legutóbbi napokban a laibachi bank igazgatója végezte ki magát, ez is több mint 70 ezer forintot sikkasztott el. Körözik a lembergi Rustical bank igazgatóját is. Ha e tünetek a társadalom szörnyű betegségeinek oka után firkészünk, csakhamar megtaláljuk a zsidóban. Még a zsidógazdálkodás tart, addig lesznek anarchisták s napi rendszer lesznek a bankigazgatóknak sikkasztásai.

Nemetszáiban a birodalmi gyűlés megtagadta Bismarktől azon 20 ezer márkát, melyet ő egy magas hivatalnokai állás díjazására követelt, e megtagadás egyenesen Bismark személye ellen irányult, mert a kívánt hivatalnok az ő segítségére állott volna. A birodalmi gyűlés azonban túl lött a czélon, mert e megtagadással csak diadalát növelte a herczegnek, a meennyiben egyesek, társulatok siettek az összegget felajánlani, sőt az utóó napokban a német nők egyesültek a végből, hogy nagyszerű ovacziót készítsenek, s a kívánt összegget csupán nők között adakozás után szedjék össze. A Germánia szobor leleplezésének ünnepe alkalmával elfogott merénylők — kik tudvalevőleg a szobrot a császárral együtt légebe akarták röpíteni — ellen megtartottak a végtárgyalás, e tárgyalás szomorú bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy Németországban — minden kivételes törvény daczára — az anarchisták minden pillanatban készen állanak, terveik megvalósítására.

Franciaországban nagy ingerültséget keltett a hir, hogy Bismark beteges nejét a herczegnőt Nizzába kísérendő Párison át óhajd oda utazni. Bármily barátságos utmasson is a felszín Német- s Franciaország között, a francziák még sem tudják feledni az alig multat, s legkisebb alkalom a gyűlölség hamuba takart szikráját lángra lobbantja.

Angliából is merényletek hire érkezik, a Londonhidat felakarták vettetni s vagy a pokolgyép gyengeségének vagy az óriási építmény erősségének köszönhető csak, hogy néhány nagyobb repedésen kívül több kár nem történt. A sudáni harcztérről, honét már a Mahdi halálát, majd Chartum fe szabadulását s Wolseley tábornok szerencsés előrehaladását jelentették, ismét megerősítettek e rossz hírek.

Olaszország. Ó szentsége a pápa legutóbbi allocuziójában megemlékezik az egyház sanyarúságáról, bizalmának ad azonban kifejezést, hogy mint annyiszor, úgy most is szét fog oszlani a felhő, mely a katolikus világ egét homályba burkolja.

Zsidóhazafiság és történelem.

I.
Zsidó s hazafiság; minő absurdum! A kinek egy kis józan esze s itélőtehetsége van, azgal ugyan el nem hiteti senki

oly nyílt fájdalmat árult el s a bánat minden szavaiban oly közvetlen módon nyilatkozott, hogy nálánál a tördőelem szentségéhez méltóbban járuló egyén tmég nem láttam.

A börtön bedeszázott ablakának egyik vékony hézagán a lemenő nap bucsusugárát küldé be az elítélthez. E sugárzósnben a porszemek csodálatos atomjai járták táncukat. Kavarogtak, mint vízecspepek a zuhatag örvényében. Nyitászögtek és forogtak, mintha éreznék, hogy a legközelebbi perczben kihál világuk s eltűnik a fény, melyben élnek, mozognak és feltűnhetnek.

Nem ilyen-e az emberi élet? Küzdünk a lét tömkelegében, a közös érdek egy gomolylya gyür bennünket és ha beltőtőtük önczélunkat, elbukunk a nélkül, hogy az elemek forrongása e ak perczig is szünetelnék! — E nő végzte a bukás vala. Sorsa sodorta őt a halálba!

Az elhaló sugár rezgő fénye a terdepelő nőnek halavány, bánatos arcára vetődött s ezáltal mintegy a vértanuság dicsőfényében tündököltette. Ugy nézett ki, mintha már levetkőzte volna az anyagiság bilincseit, mintha már teste megszabadult volna porburkolatától és csupán a lélek fensége ragyogna kinszenvedett vonásain. Ezen arcban meg volt mindaz a nyugalom és feledés, mely áld, megkegyelmez és üdvöt ad.

A bucsuzó nap sugarának utolsó csókja lágyan simult el az üdvözült arczon, a melynek minden vagyja s akarata a bocsánat óhajában összpön osult. Nem volt eróm megtagadni tőle. Felemeltem kezemet s a véghetetlen irtalom Istenének nevében feloldoztam őt.

* * *
Ez annak a szerencsétlennek a története, kit pár nappal előbb mindenki a legmélyebb megvetésben részesített. Feltártam élete titkát a nagy közönség előtt, hogy itéletét a tények ismerete alapján mindenki részrehajlatlanul mondhasa ki.

Ha napjainkban a tulságosan kifejlett önzéret korában, valaki egy férfit jelentéketlen okok miatt megsért, a párbaj elke-rülhetlen. Nevetséges okokmiatt számtalan

életet oltottak már ki. És ugylátszik e bűntény hajlamát maga a törvény iparkodik a legéberebb gonddal ápolni és dédelgetni. Az ilyenmü bünök ellenében nincs méltó büntetés. Hisz a becsület a legdrágább, a melynek védelméért mindenki tartozik életét kockázra tenni?!

Szegény nővilág! Mintha a te becsületed nem olyan feltett kincs volna. Egy férfi veheti magának a legvéresebb elégtételt, ha büszkesége csak képzelt módon is megsértetik. De ti, ha alaváló csáb és álnokság utján elvesztitek legdrágább kincseiteket, ha orvkezekkel rabolják meg bizalmatok szentélyét s kiirtják szivetekből a hitet és reményt; — ha öntudatosan tapodják sárba lelketek legtisztább érzelmét szerelmeitek, csak tőrjetez s feledjétek el megaláztatásokat, mert az az elégtétl, a mit szétzaposott nőiségtek megboszulása végett veendetek, — könnyen vérpadra juttathat benneteket!

Hol itt az egyenlőség? E tény nem-e az ököljog némán türt elveinek gyakorlati alkalmazása?

Vessen azért az elítéltre követ az, ki a nőt csak tűrni és szenvedni óhajta látni, ki a becsület helyreállításának félszeg szokásait csupán a férfiak számára akarja fentartani. Azonban én, a ki láttam őt s ismertem érzékeny szivét, a mely sziv megtört a csapás alatt, melylyel boszuja a még mindig szeretett csabítót sújtotta, — én mondom, nem tudom elítélni.

Kolozsvár karácsoni kriszt-kindlije 1852-ben.

1851-től 1854—55-ig a kis káplár volt a legnagyobb ur szép Kolozsvár városában. Fél és rettegett tőle az egész lakosság. Még Urban ezredes sem keltett maga iránt akkora rémületet, pedig Urban teljhatalmu ur, élet-halál ura volt. Azt akasztatta fel: a ki neki tetszett, azt csukatta be: a kinek az arca iránt ellenszenvet érzett. Azt az asszonyt vesszőztette, meg a kinek a férjét és családját legjobban meg-

akarta gyalázní. Szeszélye törvény volt; jó kedve életet, szabadságot adott, rossz éjszakája és haragja börtönt, akasztófát, és még sem félt és iszonyodott tőle a város ur mértékben, mint attól az oláh zsan-dar-káplártól, a kit törpe és alacsony termetéért mindenki csak kis káplárnak neveztek. Volt ugyan más neve is bizonyára. — gondolom Kovácsiu vagy Floresiu — de azt csak kevesen tudták s még azok is csak kis káplárnak neveztek, mert e néven tette magát félelem és gyűlölet tárgyává. Mert kém, feladó, végrehajtó, zsaroló és bakó volt egy személyben. Ó volt Urban ezredes besugója, kéme s legbizalmasabb és legmeghittebb embere. Mind a ketten oláhok voltak, engesztelhetetlen, égő gyűlölettel eltelve nemzetünk iránt s korlát nélküli teljhatalommal zsarnokoskodtak a város és környéke felett. Deák Ferencz fátyla ne törölhette le, de ne is törölje le azon rémítő idők emlékezetét, — megbocsáthatunk, de nem feledtük el, s bár lemondunk megboszulásáról, de nem arról, hogy tanulságait meg ne örizzük, s krónikáinkban utóainknak fel ne jegyezzük. Én is azért beszélem el viselt dolgait s bár akadna minden vidéken valaki azon idők élő tanui közül, a ki a krónikáiró munkáját elvégezné s feljegyezne átélt élményeit, szenvedéseit s a kis és nagy zsarnokok viselt dolgait, mielőtt még ki nem halunk mindnyájan, a kik szemtanúk voltunk! E krónikai feljegyzésekre szüksége van a történelemnek, s szüksége van unokáinknak. A kis káplár, a kis zsarnok különben nem volt olyan zord és ijesztőképi ember, mint a minöknek a zsarnokokat rajzolják. Ellenkezőleg jó képü, mosolygó arcu ember volt. Szerette a tréfát s mindig enyelgő, édeskés hangon beszélt mindenkivel, még akkor is, mikor börtönbe vezetett valakit, vagy azt az általa kivetett adót szedte be, a mivel maga magát a káplári fizetés szerényiségeért kárpótolni indítatva érezte. Körültekintő és okos ember volt, ki azonnal felismerte a helyzetet s annak sokoldalú előnyeit. Hollah! — így szólt magában — itt most pénzt lehet csinálni, sok

pénzt! Hát csináljunk pénzt, sok pénzt! És ez elhatározásának megfelelőleg járt el. Azon kezdte, hogy behizelegte, szükségessé, nélkülözhetetlenné tette magát a hatalmas ur: Urban ezredes előtt. Ravasz és éles elméjével azonnal felismerte gyengeségeit, hajlamait, szenvedélyeit s ezzel egészen hatalmába kerítette a rettegett zsarnokot. Valóságos kegyenczévé vált, mint Potemkin Nagy Péternek. Ertesítette őt mindarról, a mi a városban történt, a mit az emberek gondoltak, beszéltek. Szórakoztatta őt és mulattatta urát, a ki magas állása daczára oly egyedül és elhagyatott állapotban élt. Semmiféle társaság nem fogadta őt el, ő maga pedig sokkal döllyösebb volt, sem hogy alantas tisztjével a szolgálat szigorú korlátain túl érintkezett volna. Büszke és követelő volt, mint minden parvenüt s mert minden törekvése daczára nem sikerült betolakodhatnia a főurak körébe, kinzani és megalázni igyekezett őket. Legfőbb, mondhatni egyedüli szórakozását és mulatságát kegyenczének a kis káplárnak köszönhetette. Ez pletykázott, hazudozott neki s élete ellen szőtt oly titkos összeesküvésekkel rémít gette mindig, hogy utójára a ház előtt álló s a folyosók kanyarulatára állított örök mellett még halászobája előfülkéjében is fegyveres embert halatott. Ez a fegyveres ember a kis káplár volt, a ki urának föltétlen bizalmát bírta s számára kémül szolgált nemcsak a lakossággal szemben, hanem még saját alantas közegeinél s a rendőrségnél is. Ez természetesen módot nyújtott neki, hogy a rendőség legtitkosabb ügyeivel is megismerkedhessek. Mindig tudta, mikor, hol lesz házmotózás, elfogatás, razzia a honvédek ellen, — kiket hol, mely oldalról fenyeget veszedelem s kiről mily jelentések s vádak érkeztek a rendőség kezébe. Ebbe volt hatalma, s ezt zsákmányolta ki a mennyire csak kizsákmányolható volt! Az egész várost adófizetőjévé tette, mert ezen rendőrhatalommal szemben mindenkinek volt valami gyengéje, valami retetgni, félni valója, a melynek czimén nem volt bátorsága a zsarolásnak ellen-

a világon, E
Eötvös Ká
jó hazafi. Ki
az eszlári
zsidóság az
ismerésül, h
tanusított, h
ama igazságo
szabb magán
A zsidóház
csak egy es
mely korszak
saktervédők,
zafias tettet
lékes czélt,
őseinknél me
reket és mil
magyar nemz
ha csak eg
Széchenyi
és száz annya
csillagokként
akár az ortho
tán a filozof
vonatkozva, k
lunk előttük
ban öröktűnk
két — de oly

Azt ugyan
mében, hogy
sok mindenfé
tek ki a haza
ismeret furda
el is vitték,
vezvén (?) azo
tuli hazajokba
az arany, ezü
öltönyöket; —
ben oly soká
jóindulatát,
nemes és k
hirnevét. Die
volna, arról is
És hogy ez
tüntették fel,
magának Jeh
fel, csak épp
hivatkoznak
nem ezeket, k
szabályait és
Könnyű volt
müket megír
Irhattak, a m
nyükre, dicső
sem volt, ki
hazugságai
Igy aztán kö

állania. Az
volt, a nők k
ura, ki tudta,
banko van elr
egész város la
gött az önvé
ügyén, hogy
volt a város
nem érezhetet
tállnak az
Vagy honvé
népítkező volt
viselő, vagy
vagy iparos,
vagy szállító,
volt akkor!
Egy szegén
jobb családok
meg Urban, m
a lengyel hős
transparent ke
gitott ablakáb
tevékenységét,
den ház titka
reste a család
titkos beszélge
rátot mutatta
csétlenségűtl
és közbenjárás
teti is erre, va
neki is van sz
len! Ó a maga
vetel semmit,
azt halásan fog
... henn ...
... mert állás
szik így is ...
már többat va
korog a kerék,
tán kinek-kine
hez mérten me
és ez ellen net
kellett! Német
ment annál, m
kellett fizetni
besorozás elő
tiz forintot f
egyszer a m
kedves gyémá
ujjáról. És ja

a világon, habár Kozma Sándor vagy Eötvös Károly mondja is, hogy a zsidó jó hazafi. Ki ne tudná, hogy ez utóbbinak az eszlári pusztával áldozott a hazai zsidóság azon nemes(?) saktervédelem elismerésül, melyet a tiszta-eszlári ügyben tanúsított, hirdetés és napfényre hozván ama igazságot, hogy a saktervédő gonoszabb magánál a zsidónál!

A zsidóhazafiságról szólván, állítjuk: ha csak egy esetet tudnak is felhozni bármely korszakban élő zsidóság köréből a saktervédők, mely igaz szívből eredt hazafias tettet igazol és kizár minden mellesleges célt, mint ezt a mi keresztény öseinknél megtörténtnek tudjuk, százezereket és milliókat áldozván a haza s a magyar nemzet jólétének előmozdítására; ha csak egy Pázmány Pétert vagy Széchenyi Istvánt (elhallgatván a száz és száz annyit, kik a hazafiság egész fényes csillagokként ragyognak) mutatnak föl akár az orthodox, akár neologzsidók, vagy tán a flozemiták egész hada a zsidóságra vonatkozva, kalapot emelünk és meghajolunk előttük és ha kívánják, dics-hymuszban öröklítjük meg e nagynevű zsidó emléket — de olyan nincs!

Azt ugyan olvassuk a zsidók történelmében, hogy mielőtt Egyiptomot elhagyták, sok mindenféle értékes tárgyat kölcsönöztek ki a hazai lakosoktól és azokat lelkiismeret furdalása nélkül szépen magukkal el is vitték, örökülajdonul betelekkönyvezték (!) azokat maguknak, vöröstengerentuli hazájokba, az ígért földre hurcolva az arany, ezüst értékes edényeket és diszöltönyöket; — de hogy a hazának, melyben oly sokáig éltek és a houpolgárok jóindulatát, barátságát élvezték, valami nemes és kiváló tett által előnyét, hírnevét, dicsőségét elő is mozdították volna, arról hallgat a krónika.

És hogy ezen fosztogatást szép színben tüntették fel, nemcsak Mózesnek, hanem magának Jehovának parancsaként tüntetik fel, csak éppen úgy, mint napjainkban hivatkoznak Mózes és Jehovára, holott nem ezeket, hanem a Talmud ostoiba rendszabályait és utasításait követik.

Könnyű volt a zsidóknak saját történelmüket megírni s a világba bocsátani! Irhattak, a mi nekik tetszett és a mi előnyükre, dicsőségükre szolgált — senki sem volt, ki ellenőrizte volna őket; ki hazugságaikat megczáfolta volna! Így aztán könnyű volt a jó Istennek be-

állania. Az anyák, kiknek honvédfiuk volt, a nők, kik férjeikért rettegtek, a ház ura, ki tudta, hogy fégyver, vagy Kossuth bankó van elrejtve hazában. E mellett az egész város lakossága oly odaadással csüngött az önvédelmi harc alatt a nemzet ügyén, hogy talán egyetlen ember sem volt a városban, a ki többé-kevésbé ne érezhette volna magát kompromittáltnak az önkényuralommal szemben. Vagy honvéd, vagy nemzetőr vagy népfelkelő volt minden ember, vagy képviselő, vagy köz igazgatási hivatalnok, vagy iparos, a ki az államnak dolgozott, vagy szállító. S mindez főbenjáró bűn volt akkor!

Egy szegény asszonyt, — és pedig a jobb családokból valót azért vesszőztetett meg Urban, mert Szeben bevételére híre a lengyel hős arcképet különösebben szép transparent keretében helyezte el kivilágított ablakában. A kis káplár azon kezdte tevékenységét, hogy minden családot, minden ház titkát kikémlelte. Azután felkereste a család fejét, vagy az asszonyt s titkos beszélgetésre kérve fel, mint jó barátot mutatta be magát, a ki nagy szerencsétlenségtől akarja őt jó tanácsaival és és közbenjárásaival megóvni s figyelmezteti is erre, vagy arra, mert ő is ember, neki is van szíve, habár szolgálni kénytelen! Ő a maga részére a világról sem követel semmit, a mit éppen szán neki valaki, azt halásan fogadja, de tetszik tudni ott ... benn ... ott fenn ... ő nem szólhat ... mert állásával sötét szabadságával játszik így is ... de tetszik tudni az urak már többet várnak ... mert bizony nyikorog a kerék, ha nem kenik ... és azután kinek-kinek a vagyoni körülményeihez mérten megnevezett, egy összeget ... és ez ellen nem volt appellátia, itt fizetni kellett! Némelyiknek ez az adója többre ment annál, mint a mennyit az államnak kellett fizetnie. Szegény anyám, hogy a besorozás elől megmentsen, rendes havi tíz forintot fizetett a kis káplárnak s egyszer a midőn nem volt pénz, egy kedves gyémántos gyűrűjét húzta le az ujjáról. És jaj volt annak, a ki megta-

tudni még azt is, mi a közmorállal ellenkezik: furfang, csalás, rablás nekik nemcsak szabad, hanem még erénynévé válik, ha ők teszik másokkal szemben még akkor is, ha e mások barátaik, barátai! „És e népet kedvessé teszem az egyiptomiaknál; hogy mikor kimentek, ne menjetek üresen, hanem az asszony kérjen szomszédjától és háziasszonytól töltsék és arany edényeket és ruhákat; rakjatók azokat fiatalokra és leányaitokra s így foszszátok meg Egyiptomot.“ (Móz. II. 3. 21.) — „Mondd meg azért az egész népnek, hogy kérjen a férfi barátjától, az asszony szomszédjától ezüst és arany edényeket. Az Ur pedig kedvessé teszi népét az Egyiptomiak előtt. És Mózes is igen nagy ember vala Egyiptom földén Fáraó szolgái és az egész nép előtt.“ (Móz. II. 11. 2. 3.) — „És Izrael fiai úgy cselekvének, a mint Mózes parancsolta vala és kérének az egyiptomiaktól arany és ezüst edényeket és igen sok ruhát. Az Ur pedig kedvessé tette őket az egyiptomiak előtt, (csak éppen úgy, mint a magyar zsidóbarátok előtt, azon különbséggel mégis, hogy nálunk a zsidók adnak kölcsön — ideig-óráig, hogy aztán a mire adtak, azt is elvegyék, ha mindjárt Magyarországnak hívják is azt!) hogy kölcsön adának nekik és így megfoszták az egyiptomiakat.“ (II. 12. 35.)

Látjuk, hogy e kivándorlás által sem rövidült meg a zsidó; s a keresztény felebaráti szeretet, még a szentlapok útján is, e galád csalást és valódi rablást, mert általa mások kárt vallottak, javaikban meg rövidültek, így mentegéti, szépíti: „Isten megengedé Izrael fiaiának, hogy a kölcsönzött edényeket és ruhákat magukkal elvihessék, jutalmul az egyiptomiaknál tett szolgálatért és kárpótlásul házaikért és ültetvényeikért, melyeket az egyiptomiaknál hagytak.“

A zsidóknak kiköltözéséhez Egyiptomból még igen sok szó fér még akkor is, ha a szó Jehova szájába adatik is: „Kárpótlásul ott levő ingatlan javatokért és érdemlett bérül nehéz munkáikért ajándékozom nektek az egyiptomiak edényeit és ruháit, melyek fölött legfőbb tulajdonjoggal bírok.“

Ezen kiköltözési tény mindenestire történelmi tény, melynek mint okozat okának is kell lenni; mert vagy önként hagyták el a zsidók Egyiptomot, állítólag azon nehézmunkák, melyekre őket az egyiptomiak kényszerítették és egyéb zaklatások és zsarolások miatt, vagy általok üzet-

gatta a rája kivetett adót. Börtön, pénzbüntetés várt arra, ha olyan ártatlan volt is, mint a ma született gyerek. Panaszra menni pedig éppen nem lehetett, ki merte volna a hatalmas Urban kegyenczét bepanaszolni! De különben is óvatossá volt a ravasz, mindig négy szem közt, tanú nélkül végezte üzletét. Képzeltetni hát a város elkeseredését e szemtelen és kielégíthetetlen zsarolások felett! Ha a magyar ember orgyilkos tudna lenni, bizonyára százszor is agyonütötték volna! De egyszer mégis megkapta a magáét, és pedig épen karácsony estéjén 1852-ben. Valami elkeseredett emberek, kik — azt még ma sem tudja senki — módot találtak őt kicsalni a város sétányára. Itt megragadták, száját betömtek s aztán lekapva lábáról, olyan olvasatlan huszonötöt mértek rá, hogy hetekig sántikálva járt az utcákon. És csodálatos, ennek az exekciónak mily gyors híre futamodott a városban. Másnap reggel már minden ember tudta és mindenki meglepődve, örömmel vette híre! Az emberek, ha találkoztak, csak úgy kacsintottak egymásnak a szemébe, mert szólni s a dologról beszélni, nagyon veszedelmes lett volna. De azért mindenki tudta, hogy mit jelent ez a kacsintás! Úgy örült neki mindenki, hogy egy napra felderült a szomorú város. Ez volt Kolozsvár krisztkindlje 1852-ben, ez az olvasatlan huszonöt. És a legkomikusabb az volt a dologban, hogy a kis káplár úgy viselte magát, mintha semmi sem történt volna. Hallga ott mint a nyúl, nem panaszkolt és nem firkézte a dologt; viselte békében a mit kapott! Hogy mi lett később belőle, azt biztosan senki sem tudja. A legenda azt regéli, hogy mikor már jól tele szíva magát, Kolozsvárt oda hagyta, rablók támadtak meg s elszedték tőle az összesarolt pénzt, a mely 40-50 ezer forintra rúgott. Azt is beszélik, hogy e feletti kétségbeesésében még az nap föl-kötötte magát. Meglehet, mert azóta nem látta többé senki!

Balázs Sándor.

tek ki a hazából, tegyük ismét állítólag a zsidók tulszaporodása okáért, nehogy a benszülőtteket saját hazájukból kiszorítsák; mind a két esetben e kiköltözés módja a maga nemében sajátos és a józan gondolkodással és becsületességgel meg nem egyeztethető; mert ha önként történt, akkor kárpótlást és pedig csalárd és álnok utoni kárpótlást ott hagyott vagyunkért nem igényelhettek a zsidók; ha pedig úgy üzetek el, akkor bűneiket, melyekért kiutasították az országból, az álnok kölcsönkért vagyon megtartása s így eltulajdonításával meg inkább tetézték: minél fogva aztán csakugyan más népek és nemzetek utálatát és megvetését méltán keltették föl maguk iránt és a mely nemzet a később századokban őket befogadta, vagy észrevétlenül hozzá betolakodtak és ott befészkeltek magukat és még idején egyes önálló városok, vagy országokból ki nem üzettek, azokat tönkre is tették család- és uszoráskodással.

Ők a választott nép, a többi goj, állat, barom, mely neki szolgálatára áll és kell (szerinte), hogy álljon. Kérdjük már most: honnan tudja a zsidóság, hogy ő a választott nép? hogy ezen jelleggel Isten maga ruházta föl? — A válasz: mert az ő szentírataiban olvasható ez és a történelem igazolja.

Vizsgáljuk ezen állítványt közelebről és behatóbban és látni fogjuk, hogy ezen, a zsidók által szentíratoknak nevezett adatok többnyire történelmek, melyek a zsidókat saját eszök járása és ünedeik szerint tüntetik fel Ezekben a kritikának nem volt helye soha; mert nem is lehetett, elkülönítve levén más nemzetektől, az ő ügyeikbe betekinteni másoknak nem lehetett és így rólok alapos történelmet nem is írhatott senki. Vagy talán nem valami analog a zsidókkal a khinaiai ősrégi történelme? hiszen még mostanság is elég rejtélyes és ismeretlen előttünk az és talán még századok folynának le az idők végtelen tengerén, míg Khina előttünk ismert nép és ország leund!

Mi a zsidókat csakis azon iratokból ismerjük, melyeket ők magukról jegyeztek fel az őskorban és mi ezeket, nem levén más történelmi forrásaink, hiteleseknek tartjuk; de valjon részleteikben azok-e? habár lényegében Mózes könyveit kétségbe vonni nem akarjuk is, határozottan nem állíthatjuk.

Mózes tanult ember és bölcs törvényszerző volt ugyan és azért saját nemzetének oly törvényeket adott, melyek annak fennállását évezredekben át biztosítani hivatva valának; de azért Mózes sem láthatott be a jövő titkaiba, a népek és a nemzetek életét és viszontagságait nem regisztrálhatta, következképp nem tudhatta: beillenek-e az ő intézményei a késő századok keretébe? mert habár istenkormányzatra alapítá is törvényeit, az örökvalóságunk bölcseségével nem birhatott és így örökérvényű törvényeket és rendszabályokat sem hozhatott!

De folytassuk vizsgálódásainkat.

Garay Alajos.

Tudnivalók.

A pénzügyminiszter legközelebb két rendeletet bocsátott ki, melyek mindegyikre figyelmeztetnünk kell olvasóinkat; az elsöben könyvtételeket ad a f. évi adó befizetésére nézve, s ebben elrendeli, hogy a kiknek adója f. évben nagyobb, mint volt 1883-ban, ez csak a 1883-iki mennyiségben hajtassék be. A másik a kis üstökbeni pálinkafőzésre vonatkozik s itt is könyvtételeket nyújt; e rendelet sokszorozva a szbiráknak is ki fog adatni, hogy azt a pálinkafőző közönség között ezét osszák.

A gőzmozgony (Locomobil) és gőzcséplőgépek kezelési szabályairól szóló tanfolyam a budapesti állami közép-iptartodánál (VIII. ker. bodzafa-utca 28. sz.) jövő 1885. évi január hó 5-ik napján fog megnyitattni s április hó 15-ik napjáig tart. E tanfolyamon a gőzmozgony (Locomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóknak felvételnek a 20-ik életévüket betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak több munkásai, továbbá cséplőgéptulajdonosok: azok, a kik már locomobil és gőzcséplőgépek mellett foglalkoztak, előnyben részesülnek. A belépőköltségi bizonyítványt kívánatik s tudniok kell írni, olvasni. A beiratások az intézet helyiségében jövő évi január hó 5-dik napjáig köznapiokon este 6 óráig 7-ig, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9 óráig 12 óráig tartatnak. Vidékiek okmányaik beküldése mellett levélben is jelentkez-

hetnek, a tanfolyam megnyitásán azonban személyesen meg kell jelenniük.

A hátrított marhalevelekkel elkövetett visszaélések megállítására czéljából a kereskedelmi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a marhalevelekre vezetett hátrít csak az új tulajdonos tulajdonjogának igazolására szolgál, de mielőtt az új tulajdonos marháját eladja vagy más helyre szállítja, saját nevére szóló marhalevelekre van szükség. Ennélfogva a törvényhatóság részéről utasítandók a városi szemlélő-bizottságok és városi közegek, hogy ily hátrított marhalevelekkel ellátott állatoknak továbbzárlatát meg ne engedjék, hanem a tulajdonost új marhalevel váltására szorítsák.

Megszivlelésül.

Mintha a függetlenségi párt okult volna a mult tapasztalatain, azon golyókat, melyeket egymásra vesztegetett, most Tisza Kálmán felé lövöldözi; az eredmény már is meglepő, a miniszterelnök, bárhogy tetesse is az ellenkezőt, nem fogja hosszabb időre kibírni az ellenzék férfainak combinált támadásait, mert a modor, melyet, nagyon helyesen, csupán a miniszterelnök s a pénzügyminiszterek elleni küzdelemben vesz fel, az ellenzék mindenképp meggyőzőnek arról, hogy a legkisebb jóakaratot is elősmeri a kormány tagjaiban; ha tehát e két ministert úgy támadja, teszi ezt azért, mert őket jelen állapotok megteremtőinek ismeri s bennök a jóakarotnak még látszatát sem találja fel.

A támadás ezen különböző modora meg fogja győzni az uralkodót is arról, hogy Tisza Kálmán és Szapary elég soká ülték már koronája tanácsában.

De hogy e meggyőződés mielőbb nyílt tényekben nyerjen nyilvánulást, szükséges, hogy az ellenzék pártok ne csak szók-latokban, ne csak egyes kiváló tagjaik szóbeli kijelentéseiben, hanem minden lehető alkalommal szavazataikban is jelentsek ki kárhóztatásukat.

Kétségkívül kötelessége minden képviselőnek, bármely pártéhoz tartozzék is, hogy teljesítse kötelességét, különösen teljesítenie kell pedig az ellenzék pártok tagjainak, kik ép ezen állapotuknál fogva kiválóan hivatva arra, hogy a kormány eljárását ellenőrizzék. Már pedig a legkevésbé a mit minden képviselő kötelességül kell tekintünk az, hogy az országgyűlés ülésén jelen legyen, tanácskozásokat figyelemmel kísérje.

Sajnos azonban, hogy ez nincs ekként. Nemcsak a kormánypárt, de az ellenzék padjai is nem egyszer konganak az ürességtől; nem kevés azok száma kik még soha jelen nem voltak, s fölös azoké, kiket hétszámra sem lát senki, innét vagy onnantól, hogy az ellenzék nem éri el azon eredményeket, melyeket egyszer-másszor elérhetne.

Nem egy eset volt már a jelen országgyűlés folyama alatt is, midőn — ha tagjai pontosan megjelennek — az ellenzék le-szavazhatta volna a kormánypártot; igaz, nem főfontosságú kérdésekben, mert ekkor gondoskodik Tisza Kálmán, hogy mameluk gárdája teljes legyen, de hát az ilyen mellékkérdésekben való leszavazásnak is megvannak, meglennének elmaradhatatlan következményei, s ezek között nem utolsó volna annak megczáfolása, hogy Tisza Kálmán megdönthetetlen. Azt is jól tudják, hogy a folytonos csapás átlikasztja a követ is.

Nyílt titok, hogy elegendő vannak magában a kormánypártban, kik röstellik a mamelukok szerepét, kik igen sokban nem esküsznek a mester szavára, ezen áramlatnak adna új meg új tápot, minden tag leszavazása Tisza Kálmának.

Igen jól tudják azt a választók, hogy az ellenzék férfai működésétől, mint kisebbségtől pozitív hasznot nem várhatnak, tudják, hogy működésük jótékony hatása csak a kormány ellenőrzésében, esetleg megbuktatásában nyilvánulhat csak, ámde azt megkívánhatják s meg is kívánják, hogy e hatást ne kockáztassák, működésükben vetett bizalmat meg ne ingassák az által, hogy kötelességük teljesítésében lazán, nem eléggé lelkiismeretesen járnak el.

Minden egy szavazatot, mely az ellenzék részéről a tavollevők között tündökölt, egy-egy szemét szakítja meg azon láncnak, mely az ország választóinak óriási számát az ellenzékhez fűzi.

Reméljük, hisszük, hogy az ellenzék férfaiiban van annyi buzgóság s kötelesség-érzet, miként hason felszólásra többé alkalom nem nyílik.

Elszegényedés.

A hazánk történetében felejthetetlen 40—48 éves korszakban hazánknak 3 kimagasló nagy férfi — mindenki a maga elve és módja szerint kívánta boldogítani édes hazánkat: Deák a jogi — Kossuth a politikai — és Széchenyi a gazdasági, ipar és kereskedelmi út és módon.

Nem mondom, hogy bármelyik is teljesen megfelelték volna a másik irányzatról, de alapelveik szerint így különböztethetők.

Nem is bírálhatom itt egyik, vagy másik irány előnyét, — csak nagy Széchenyinknek azon életbölcseletei, gyakorlatilag legigazabb axiomáját hangoztatom, hogy „anyagilag gazdag nép könnyen kivívja magának a szellemi és politikai gazdagságot — tehát függetlenségét is; — de meglevő jogait, sőt függetlenségét is elveszti a nép, az ország, mely szegény!“

Nem fürkészem itt — mondom — hogy a fenn írt 3 irány közül, melyik előbbre való és melyik a hamarabb vagy biztosabb célra vezető. Hanem hát a meglevő bajok okait és gyógy-módját kereső — s hazája sorsán csüngő lélek elgondolkodik rajta, hogy ezen néhány évtized óta — ennyi lét-küzdelmek között — e 3 irány közül főleg melyiken küzd és vergődik jelen államéletünk és magyar társadalmunk? (mert, hogy vergődik és hogy beteg: ez beismerve van s kiki érzi!)

Lássuk hát:

A politikai irány most jócskán szűnnetel.

A közigazgatási téren — amit a kiegyezés óta tettünk: ezek a nálunknál nagyobb államokat illető oly túlos beruházások, melyek a messze jövőnknek kamatozhatnak bár: de mi — odáig — vér nélkül elvéreztünk bele!...

Sőt gazdaszatunk, iparunk, kereskedelmünk naponta sebesen hanyatlik.

Gabnánknak, borunknak, lisztünknek, szeszgyártmányunknak kivitele és ára folyvást csökken! Korábbi vevőpiacainkat is sorban veszítjük el. Gazdáink sinlődnek — pusztulnak.

Iparosaink ezer számban munkahiányban ténferegnek — gyáraink becsukódnak.

Kereskedőink a nagy vámtarifától menekülendők olcsóbb cikkek burkolatával, csempészkednek — fuxinoznak — mégis buknek.

A földnépe kivándorol!...

Adóink nőnek, — de az adóalap, adózási erő fogy.

Evenként sokkal több millió pénz megy ki az országból, mint mennyi bejön.

Hová vezet ez? Mi segített ezen?

Hol itt a kivezető út?

A tartozás foltozó munkája, — az Ariadne-fonál csendes gombolygatása segít-e? Vagy egy gyökeres merész vágás, Brennus kardja? De ez is mi-ben? Redukáljuk kiadásainkat? Ámde hol kezdjük? Közigazgatásunkat vigyük vissza a 48. előtti állapotba? Nem lehet — sok okból — már csak a telekkönyvek miatt sem. Ingyenes békebírákkal se spórolhatunk. Nem is vállalkoznának ilyek.

A katonai kiadást kevesbitsük? Honvédségünkénél tán? Hiszen ez így is ahogy hiányosan van: legalább államiságunknak egy kis külső prestigeje.

A közös hadsereg apasztásáért hiába petitionáltak Bécs és Gratz városai — dönthetetlenül érvelő feliratokkal. Hiába ülésez Swajczban a Nemzetközi béke-liga. E leszállítást csak koronként — a budget tárgyalások táján — mézes madzagul hangoztatják a kormányok, — mit csak majd tán egy messze jövő old meg.

De mi odáig is élni akarunk — úgy is mint állam, úgy is mint egyes!

Jogi téren haladásunkkal vigasztalódjunk tán? Itt se lehet. Elég masszaban özönlének bár új törvényeink, de hát nemcsak törvénnyel él ám az ember.

És ezen új törvények is a kezdet nehézségeit, az experimentálás terheit éreztetik.

Uzsora törvényt eltörölni, ismét visszahozni. A becsületes czéheket eltörölni és ismét visszaállítani. Fel és alá — fel és alá — szegényszemre!...

És ez új törvények is többnyire, a gazdagabb — fejlettebb viszonyú külföld kodexinek magyarra fordítása csak, a fiatal-öreg pápaszemes doktrinair ivadék által, kik nem ismerik népiünknek, fajunknak, historiai multunknak igényeit, — akik ismernék: azok nagyobrszót visszavonulnak állszerénységéből és előregedésből, — vagy a husos fazekak mellé szegődnek — önzésből — megélhetés okából — fény- és hatalomvágyból sat.

Az ál-liberalizmus kedvéért feláldoztatnak ezer éves államépületünk alapfalai, sarkkövei!...

A kipróbált hű szolgálk elkergettetnek ismeretlen (sőt balul ismert) újak kedvéért.

A nemzet vérebe átment ősi intézmények eldobatnak az „európai Niveau“ a modern civilizatio — a parlamentarizmus párt érdekeiért.

A magyarfaj s az államalkotó közép osztály — az eddigi édes gyermek (de vérig hű gyermek) elhanyagoltatik (helyenként le is szorítatik) az idegen, új elem dédelgetése, megnyerni akarása közben.

Leszorítatik nem saját élnetlensége s tán pazarlása, hanem vele született nobilissabb, őszintebb természete és sajátosság helyzete miatt.

Remélt megmagyarázást ezt Ábrányi Kornél dec. 4-ki képviselőházi szűbeszédében — mondván:

„A Magyar Gentry eljutott már takarékoságának azon véghatáráig, melynél tovább — társadalmi abdikatio vagy politikai nulificatio nélkül nem mehet.

Pedig missiója ma is az ami volt, (de helyzete más.) Ó ma is részt vesz a közügyek intézésében (mert szent kötelemnek érzi, de meg is szólnák, ha nem tenné.)

A családi név nymbusának, (mely a magyar historiának alkatrésze) ma is megvan a drágasági pótléka!

Ó áldoz ma is aránylag legtöbbet irodalmunkért, nyelvünkért nemzetiségünkért, csángókért, iskolákért s egyéb társadalmi jókért. Pedig nehezére esik.

S a kormány a helyett, hogy ezekben felváltaná: inkább beleugratja oly politikai kiadásokba is, mik egyedül a kormány kiadásai kell, hogy lennének, mint a katonai kórházak vöröskereszt-egylete — s ezzel elvonja egyéb polgári, társadalmi (már úgy is elvállalta) terhek teljesíthetőségétől — sem nem segíti képessé lenni ezekre.

Az ál-liberalizmus (t. i. a valódi helyzet limitálása és politikai eszmény nélkül) a legnagyobb uzsora, melylyel mint nagy kamattal, fajunk és nemzetünk vére lesz kiszívva!...

Csak egypár szót még, egypár új jogi intézményünkről: p. o. a köz-

jegyzőség!.. Kellett ez nekünk? Főleg a provinczián? E drága intézmény itt, hol ugysis kevés a pénzforgalom. De hát utánaozni kellett a külföldet.

Nevetség, hogy dédelgetik ez állást azzal is, hogy egyedül hozzá utalták a házassági szerződés drága kifizetését, tudván, hogy a magyar embernek ha soha nincs is pénze, de nőstülre muszáj lenni — tehát fizesse ide, míg otthon ingyen iratta eddig.

Felruháztatott káptalani hitelességgel. De elfelejtették rábizni a végrendeletek kihirdetését. S így alig hogy a hagyaték tárgyalást megkezdik, át kell tennie azért a járásbírókhoz. In-egy nagysókára visszakapván, ha egységét köt: az árvaszékhez, ha nem köt: úgy a porrentalásért ismét a járásbíróshoz kell betérjeszteni. Aztán folyik a bírtokper évekig — a végelintés évtizedekig.

A kormány örököségi illeteke is az aktákba zárul évekig. Baj az is, hogy 10—20 frtos fekvőséget is csak törvényszéki írásbeli hosszu, drága perrel lehet keresni. Inkább veszni hagyja hát a nép — de rontja jogérzelmét — méltán.

A telekkönyvi eljárás is drága és hosszu. Fél is töle a nép. Csak ha eladást vagy kölcsönt akar: kebleztet.

A 300 frton felüli kisbírtoknál fölösleges teher a 8—10 frt hirdetés-taxa! — Állhatna ez 3000 frton felüli örökségnél. Kis hagyatékot úgy is fölemész a haláleset, leltár, százelek, ügyvédi díj és bélyegek.

A bélyegek is feljebb emeltettek, mint voltak Bach alatt.

Ezek helyett méltóbb volna az állampapír-adó. Ezzel onnét venne a kormány ahol van miből, — nem a szegénység szájba vető falatját. De hát ez „nebántsvirágok“ a pöntözések kedvéért.

Az állampapír-adót pénzügyminiszterünk adta be javaslatba, de Wahrmanok kedvéért vagy presszójáért visszavonta!

Sok ily apró baj, jogi anomália, sokra megy. Fent tán nem is látják — fától az erdőt?! — Vagy nem akarják meglátni? Akkor ne csodálják a közönyt, a népszellem lethargiáját és utóvégre elkeseredését, elszegényedését és adóképtelenségét!

Mindezeket összevetve látjuk: hogy hazánk, társadalmunk jobblétének előmozdítását, a meglevő szűkség, pénztelenség, pangás és elszegényedés gyors orvoslását mos — a tempo — sem a politikai, sem a közigazgatási, sem a törvénykezési működések jelenétől nem várhatjuk, hogy az ezirányban legjobb akaratu vergődések is — multi tulköltekezéseink, a lábrakapott önöség stb. miatt — helyzet-javulást, legfeljebb a távol jövőre ígérhetvén: nincs más orvosság a nehéz jelenben, főleg a közép-osztályra, mint a nélkülözö takarékosság és ernyedetlen munka!

Nehéz dolog mindenik! De hát csak ezekben van az az „önéletmentés!“

Nehéz a civilizációval emelkedett, megszokott egyik-másik anyagi vagy szellemi igényünk kielégítését visszafogni. Mondhatnók is: hogy hiszen azért élünk modern társadalomban, hogy így több szellemi és anyagi élet adhassunk magunknak.

De hát most nem lehet. Igerjük magunknak a jövőben.

Jó lenne oly „védegyelet“ forma takarékosági egyleteket szervezniük, minőt pár éve az egri nők, a luxusviselet ellen kezdettek. (De aligha ez is csak kezdet nem maradt.)

Mert a baj nagy és komoly. Legtöbb helyütt hallgatnak vele. Annál rosszabb. A strucz madár is hiába dugja fejét a vész elől a homokba.

Kormánysegély után se igen kiáltunk már. De éppen e néma hallgatás a bajban döbenté meg korábbi pénzügyminiszterünket, mikor értekezletre hívá a pesti pénzintézetek matadorjait.

Nehéz a szakadatlan munka is! — Hiszen az ember teljességgel nem vasgép (ez is elkopik, ha nem szünetel) és nem robotos állat! — Ugy is eleget lótfut a mai kor embere, hogy szinte ideges lesz bele — és kimerült — csenevész az ivadék. S már a régi latiniró figyelmezteté kortársait, hogy:

„interpone tuis — interdum gaudea curis!“

Ami szabad magyar fordításban annyit tesz: hogy közbe korba az ördögöt is eleresztik a lánczról.

De hát most nincs más menekvés, nincs más kivezető út jelen állami és társadalmi bajainkból, nincs más orvosság, elszegényedésünk és tönkremenésünk ellen, mint a nélkülözés mellé az ernyedetlen munka!

Elő kell venni egyik költőnk buzdítását, hogy kiki fogja meg a „dolog végét“ (magyar Miskásan) mondván:

„A költő hadd álmodozzék,
A kovács a vasat verje,
A vadász a cserjét lesse,
A gazda a földet szántsa;
Minden ember amihez tud,
Ahoz lásson — télen-nyáron!“

Cz. K.

HIREK.

— **Lapunk barátjai**, pártfogói általában a t. közönség fogadják új évre legjobb szerencse kívánatainkat. T. munkatársainkhoz pedig, kiknek közreműködése képesíti arra a Népjogot, hogy helyét becsülettel megállja, őszinte meleg köszönetünk mellett azon kérést intézzük, legyenek kegyesek bennünket továbbá is támogatni.

— **Ejjegyzés.** Szigethy Lajos nagyatádi vegyes kereskedő a napokban váltott jegyet Noracek József ottani sütőmester kedves leányával Mariskával. Tudósítónk kiemeli, hogy a fiatal kereskedő pontosan szolgálja ki vevőit, s hogy a közönség mint becsületes keresztény kereskedőt nagyon pártolja. Helyesen van, az összetartást el kell tanulnunk a zsidóktól.

— **Modrovich Gergely** zalavári apát ura mély vallásosságáról, hazafias szelleméről, a tanügy iránt meleg érdeklődéséről általánosán smert, hivatásában példás buzgalommal eljár férfit, f. hó 26-án reggel elhunyt. F. hó 23-án délután a kertben sétálván, szélhűtés érte, azonnal összerokadt s eszméletlenül vitték szobájába. — A köztisztlet- és közbecsülésnek örvendett, fenkölt szellemű főpap halála széles körben mély részvétet kelt. — Béke poraira!

— **A kaposvári iparos ifjuság** betegsegélyző egylete mult vasárnap színelőadást rendezett. Előadott: „A csikós“ népszimnű, következő szereposztással: Karvasiné özvegy, Somogy Ilon k. a. Asztolf fia első férjétől Szigeti József ur. Ormódi Bence, ennek unokabátya. Benkő László ur. Kiss Bálint parasztagazda, Rodé Mihály ur. Rózi leánya, Roboz Margit k. a. Erzsóky menyé, Razgha Róza k. a. Szarjyai földbírtokos, Peterka József ur. Torkosy, jegyző N. Ormódon. Paller Janos ur. Vámos, rektor N. Ormódon Román Géza ur. Georges, inas Pányi Kálmán ur. Márton, öreg csikós, Tóth József ur. Andris, bojtár, Tóth Lajos ur. Ferke, bojtár, Szita Isván ur. Főbíró, Polgár ur. Lapdacsné, Szabadyné urhölgy. 1-ső részegasszony, Kleinberg Vilma k. a. 2-ik részegasszony, Pányi Szidónia k. a. 3-ik részegasszony, Kertész Irma k. a.

Korcsmár villás, Stá előadás jó műkedvelő zönséget t Andrist, T adta, kár, kozott jó meztette v hangjában egész regg jövedelmét pénztárána gének nag hittanár ur fáradhatatl járull a t tovább.

— **A kap** évi január „Korona“ v czélu zárta dia ipartár mulatságot sebbek. B ez idén a zönség na kétségele jak az ina

— **A me** tartott kö választott Lónyay M többséggé furakodott e választá hivei áltá ültetni. D megleged vereséget nevezetese

— **Van-** emlékezné hiszen m de szeretet olvasni, kisasszony sikerrel l nőt tapsok érték is A mi Bécs nem mind

— **A pó** terleben, pisztoly, legtöbb it meg, — nyos ügy hanem há Jakhecz, a budapesti évi börtön Helyesen, amice leg egy neve kanász eg

— **Toln** Sándort diktó, la rendszeren gyunk m nem nyug

— **Emb** punkban, kovitz sz meggazda, tótok élet sham“ an itatta öke hát a t feljelentet Moskovitz toztatta. hasznalni dig a bir irogattak gokot. B dult, bepe esküdtszék rült azon megsemme pesti esku mult napo tek egy ki újra M börtönre s költségek nem lett Kálmán b borított z az esküd őket. Mon Zsidóorsza

— **Ataj** daczara n napra ez mondani a panasz zeti, a v tanító, ki hasájain új földesü mert mag molnár, h indított a Istóczy felmentett tehát Dró nem törö

Korcsmárosné Gosztonyi Tini k. a. Vasvillás, Stánitz József ur. Az egybevágo előadás jóval meghaladta a közönséges műkedvelői előadások színvonalát, s a közönséget több ízben zajos tapsokra ragadta; Andrist, Tóth Lajos ur az egyet alelnöke adta, kár, hogy már régebben nem találkozott jó barátja Tóth urnak, ki figyelmeztette volna a tőkére, melyet gyönyörű hangjában bir. Előadás után tancz volt egész reggelig. Mint értesülünk az előadás jövedelméből szép összeg maradt az egyet pénztárának A fényes eredmény dicsőségének nagy része főt. Hock János gymn. hitvány urat, az egyet elnökét illeti, kinek fáradságtalan buzgósága nagyban hozzájárult a siker előidőzéséhez. Csak így tovább.

— **A kaposvári csizmadia ipartársulat 1885.** évi január hó 6-án azaz Vízkeresztkor a „Korona“ vendéglő nagytermében jótékony-célú zártkörű lakozást rendez. A csizmadia ipartársulat által évente rendezett eme mulatságok a legvidámabbak s kedélyesebbek. Bizonyára mindenki sietni fog ez idén a meghívásra megjelenni, s a közönség nagylelkűségére bizott belépti díj kétségtelenül szép összeggel szaporítandják az ipartársulat pénztárát.

— **A magyar földhíntelintézetnek** e hóban tartott közgyűlése Desewffy Aurel grófot választotta meg elnökül, boldogult gróf Lónyay Menyhért helyébe nevezetes szótöbbséggel, mint mindenhoza, ide is beforakodott Tisza Kálmán áldatlan keze, s e választásba is bele kevervén a politikát, hívei által Slávy-t akarta az elnöki székbe ültetni. De vereséget szenvedett, s megelégedéssel constátálhatjuk, hogy e vereséget a somogy megyei szavazatok nevezetesen elősegítették.

— **Van-e városunkban** ki élénken ne emlékeznék vissza dr. Gulyás Jánosra? hiszen mindannyian nemcsak tiszteltük, de szeretjük is, nem lesz tehát érdektelen olvasni, hogy unokája Gulyás Gizella kisasszony a napokban Bécsben kitűnő sikerrel hangversenyzett, a fiatal művésznőt tapsokkal halmozták el; de róla szakértők is teljes elismeréssel nyilatkoznak. A mi Bécsben, a classikai zene városában nem mindennapi dolog.

— **A pörül járt Sám.** Braun Samu docterleben, ki jelenben majd ögyvéd, még pisztoly, vagyis bujtár korában Szloboda legfőbb ítélőszéki bíró 50 frttal kínálta meg, — levélben, persze — hogy bizonyos ügyet kérelme szerint reteráljon, hanem hát emberére talált a szemtelen Jakhez, nevezett bíró ur feljelentette s a budapesti tszék mult heten ítélte el egy évi börtönre s 300 frt bírság megfizetésére. Helyesen, mert azt hisszük, hogy ez az amice legalább is vétett akkorát, mintha egy nevelést még hírből sem ismerő kanász egy pár tudót adnektal.

— **Tolnamegye** új főispánját gr. Szécheny Sándort instellálak Szegszardon. Volt dikitő, lakoma, no meg bál is, mint ez redesen lenni szokott. Furcsa nép vagyunk mi, a napot mindég virradtával s nem nyugtával dicsérjük.

— **Emberirtó zsidók.** Említettük már lapunkban, hogy Rozsnyón bizonyos Moskovitz zsidó új nemét találta fel a könnyű meggazdagodásnak, szegény ügyefogyott totok életet biztosította a világhírű „Gresham“ angol társaságnál, azután agyon itatta őket komisz zsidó pálinkával, de hát a turpisság szemet szurt, a zsidót feljelentették, a vizsgálat megindult, sőt Moskovitzot Bajkor vizsgálobíró ie is tartóztatta. Elővették a zsidófurfang által használni szokott eszközöket, miután pedig a bíró sehogyse lehetett capacitáni, irogattak ellene a lapokban leggazab dolgokat. Bajkor a törvény segélyéhez fordult, beperelte a zsidó figurát; a kassai esküdtszék mult évben el is ítélte, sikerült azonban a zsidóknak ezen ítéletet megsemmisíttetni. Új ítéletozásra a budapesti esküdtszék lön kijelölve. A tárgyalás mult napokban tartott meg s az esküdtek egyhangulag bűnösnek mondoták ki ura Moskovitzot, mire a bíróság 8 havi börtönre s 3000 frton felül felszaporodott költségek megfizetésére ítélte. De ezzel nem lett vege még a dolognak, Tisza Kálmán hírhedt nyilatkozata által felháborított zsidó proletár csöcselék utját állta az esküdteknek az utczán s insultálta őket. Mondja valaki, hogy nem vagyunk Zsidóországban.

— **Ataljában Tisza** miniszter dédelgése daczára nem jó szél fúj a zsidókra; pár napra ez esemény után újra ítéletet kellett mondani az esküdteknek, itt már azután a panaszos volt zsidó, valami Fuchs nevezetű, a vádlott pedig Drözdy Gyula néptanító, ki nem sokkal ezelőtt a „Néplap“ hasábjain ugy le találta fotografálni, ezt az új földesurat, hogy saját maga is reá ismert magára. Persze, hogy nem szereti a molnár, ha lisztlopónak nevezik, sajtópert indított a Jezuzeus; azonban az esküdtek Istóczy Gyözö hatalmas védbeszédére felmentették vádlottat. Most az egyszer tehát Drözdynek, bár igazat mondott is, nem törött be a feje

— **Figyelmeire méltó.** A Balaton mélységét Fűredtől Siófokig az alkalommal, midőn a gőzhajó idei utolsó útját tette, megmérték hat helyen, az eredmény következő volt: tíz öltre, a hajóállomástól 3 m. 82 cm, a II. méretnél 3 m. 93 cm., III-ik méretnél 3 m. 80 cm., IV. méretnél 3 m. 53 cm., V-iknél 3 m. 5 cm. és a VI-iknél 1 m. 50 cm. mélységű volt a Balaton, tehát oly csekély, hogy érezt megfontolást igényel, vajlon a Sio mostani állása nem fenyegeti-e romlással a szép magyar tengert.

— **Zsidó szemtelenség.** B... P... aszalói tehetős polgár e hó 5-én bevetődött a kaposfüredi csárdába, ott jó kedve kerekedett, mulatott s fizetett öcsösinek, bácsinak. Eddig csak hagyján a dolog, hanem a korcsmáros zsidó, látván hogy B... P... teljes jó kedvében van, s tapasztalván azt is, hogy zsebében több százsz nyugszik, elmegy a faluba házról házra, csodítván a nepeket korcsmájába, mert szerinte „akadt egy bolond, a ki fizet, lehet potyára mulatni“. Tudósítónk megbotránkozva említi, hogy voltak többen, kik a szemtelen meghívást elfogadták, s ugyan csak fogyott B. P. kontójára a zsidó zagyvalékos itala. No hát a zsidó tudta mit csinál, de hát mit szólunk azokról a keresztényekről, akik így segítik fosztogatni keresztény testvérüket. Egyébként ugy tudjuk, mintha volna \$-us, mely tiltja, hogy részeg embernek a korcsmáros bort adjon. Vagy tán zsidóra ez nem szól?

— **Visszahódított magyar föld** Gr. Károlyi Gyula, Deutsch Bernát zsidótól ennek Hatvan mellett fekvő 9000 hold birtokát 600,000 forintot megvette. Bár adná Isten, hogy főuraink követnek s követhetnek gr. Károlyi példáját.

— **Megindult a farsangi mozgalom** a fiatalság harezészen várja a bál termek megnyitását. Január hóban a somogy megyei fiatalság rendez táncvizsgálat Kaposvárott a megyeház nagytermében; a széles körben ismert pécsi jogász bál pedig január 10-én lesz a „hattyu-termeben.“

— **A kaposvári állandó** műkedvelő társulat, mint minden évben, ugy az idén is rendezett „Sylvester-estélyt“. Jó kedv, fesztelenség a rendes jellege ez estélyeknek. Bizonyára az idén is csak ugy lesz.

— **Borzasztó szerencsétlenség.** Az osztrák magyar államvasut-társaság tulajdonát képező aninai közszénbányában tűz ütött ki; az aknában dolgozó munkások közül sokan benn égtek. A megejtett vizsgálat azt derítette ki, miként egy munkás vigyázatlansága folytán a felhalmozott szénpor meggyulladt. Persze a holtak néma emberek, azok a vizsgálat ezen eredményét meg nem czafolhatják. Egyébként a tulajdonos társulat mindent elkövet, hogy az elhalt munkások özvegyei s árváin lehetőleg segítsen.

— **Rimek régi löcsei formára** Hátán ugrál majom a türelmes tevének — Mint furfangos zsidó szegényedő népnek.

— **A mult képviselő-választás** alkalmával nagyban kerteskedtek a Kaposvárott felállítandó vasuti műhelyekkel; ma már mindenki tudja, hogy ez nem volt más, mint port hinteni a hiszékenyek szemébe; miután kétségtelen, hogy II. rendű pályára I. rendű mozdony nem mehet, mielőtt tehát a zakány-báttaszéki vonal elsőrendűvé át nem alakítatik, Kaposvárott műhelyeket még akkor sem állíthatnak, ha akarnak is. Ezt magok is érzik ott a tulajdonal, azért koronként megkondítják harangjukat. Mostanában is vigasztalja a „Somogy“ olvasóit, hogy még e télen esengőkkel, villanyos jelzőkkel látják el az állomásokat; persze ez arra volna, hogy jó magyar értsd rá, elsőrendű lesz ám már a vasut, pedig az országos költségvetésből nyilvánvaló, hogy Zakánytól Dombóvárig 1890-re akarják átalakítani, Dombóvártól Báttaszéki pedig szóba sincs az átalakítás. No hát csakugyan nagy ideje volna, hogy ezeknek a csöngetőből is oly nagy érdemet csináló uraknak üzelmeire csöndítsenek valahára.

— **A vadászatkedvelők figyelmeibe!** Biczó József és Palfi János kaposvári mezőgazdasági elnökök, a közbirtokosság megbízásából — az egyesek tulajdonát képező közbirtokokon való vadászatot a jövő 1885. évre bérbe adják. A nyilvános árverés 1885. január 15-én a városház termében fog megtartani. Figyelmeztetjük reá a sport gyakorlóit.

— **„Szécsényi“ Mózés.** Egy esztergomi rongyszédő zsidó vezetéknevet, a miniszter engedélyével „Szécsényi“-re változtatta! Tehát ennyire vagyunk... Az ősi vagyton, a zsidó... A családi kastélyokban, amelyek közül egyik-egy k valóságos temploma a nemzeti nagy erényeknek — usztor és nyúlboros zsidók leha ivadéka pöffeszedik... A főrendiházból a nagy elődöknek, zsidók által vagyunkból kifosztott unokáit kiszorítja a zsidó — s amelyik zsidó még batyuba kötve hordja faluról falura privilégiumát a honserző nagyságok örökéhez, az az első 50 kron megveszi

a legfényesebb történeti nevek egyikét. És az a nemzet, a mely oly büszke önérettel szeret hivatkozni nagy multjára, összedugott kezekkel nézi, amint apai örökén, mint szemétre dobott ezondrán megosztózik a zsidó!... Aki megnyugtathatja lelkét e visszasságon s nem gyul lángra jobb érzete, ám tegye... mi nem tehetünk így. Mi bennünk fölsír a lélek, mert érezzük, hogy azoknak emléke, akik annyit fényt és dicsőséget árasztottak e házara, akiknek erényeit bámulta a világ, bizony, bizony többet érdemelne tőlünk... Így írja az Eszt. Közlöny lelkünköl.

— **A balatoni halász-szövetkezet** a napokban tartotta alakuló ülését Siófokou. A megjelent birtokosok 80,000 kat. hold vízterületet képviseltek, a bérlők szintén majdnem teljes számban vettek részt. Képviseltette magát továbbá a földmívelési miniszterium, ugyszintén Somogy, Veszprém- és Zalamegyék alispánja, valamint ugyane megyék gazdasági egyletei is. Mintán ifj. Széchenyi Imre gróf elnöki megnyitójában a Keszthelyen tartott értekezletből kiküldött bizottság működéséről beszámolt, előterjeszté a halászati felügyelő által tervezett s a bizottság által módosított alapszabályokat, melyek ezen módosítással egyhangulag elfogadtatván, az elnök a szövetkezetet megalakultnak nyilvánítja. Ezután következett a választás. Megválasztott elnöknek ifj. Széchenyi Imre gr., alelnöknek báró Puthéni Géza, igazgatónak Nedeckzy Jenő és még 12 igazgató-sági tag. Elfogadtatott ugyanis amaz elv, hogy a birtokosok vízterület arányában, kat. holdanként 1/2 krajczárral, a bérlők pedig a bérösszeg 2%-val járulnak a közös czél megvalósításánál felmerülő költségekhez. A szövetkezet eme jövedelméhez számítva az alapítványok kamatait és a pártoló tagok által fizetett tagsági díjakat, közel 1000 forinttal rendelkezik évenként. Ez összeg szemben azzal, hogy a halászati törvényt pótló szabályrendelet paragrafusaink kellő érvény szerződé, külön halászati őrség felállítására tervezetük; nem mondható ugyan nagyinak, de a földmívelési miniszterium képviselőjének kijelentése szerint kilátás van reá, hogy a kormány a szövetkezetet támogatni fogja.

— **Helyesen.** Gyöngkőn történt a közlebbi országos vásár alkalmával, hogy egy szegény puszai béres embert, a ki tehenét 90 forintért adta el a vásárbán, erősen kerülgetni kezdett két kaftanos zsidó. Végre előnkolkolt, hogy ők találtak a vásárbán 150 frt értékű aranyénezt s azt odaadták a béres embernek 100 forintért, mutattak is egyet a gyönyörű fényes aranyénezből. A béres eleintén kapott a cseréhez, de midőn a zsidók jó messze elcsalták a vásárhelytől, gyanu ébredt benne a jakhezcek iránt. Végre egy vizmosásos helyen leolvasták a zsidók az aranyakat s követelték érte a bankjegyeket. A szegény ember azonban füttyköszével felelt, mire a derék emberek lőnek látták kerekét oldani, ott hagyván a fényes aranyakat, melyek persze értéktenl tantusok. (K. K.)

E számunk utolsó ez évben; október s november hóban adott mellékletekkel s most e kettős számmal teljesre kiegészítettük az 1884-ki évfolyamot. Mint t. olvasóinkkal lapunk élén tudattuk mindent el fogunk követni, hogy az utóbbi időben előfordult kellemetlen rendetlenség ne ismétlődjék, s hogy legközelebbi számunk január II. felében fog megjelenni, midőn ezt tudomásul venni kérjük, bármily nehezen essék is nekünk kényszerülve vagyunk ismételn azon kérelmünket is hogy méltóztassanak szives pártfogóink a hátralékos díjakat lehetőleg postafordultával hozzánk beküldeni.

Hamár a lap rendes kiállítására is nevezetes költsékezésbe kerül, az átalakítás e költségeket nem kis mérvben növeli; e mellett a multa teljesen le kell számolnunk. Nem vehetik tehát rosz néven t. olvasóink ha ismételve azokhoz fordulunk kik díjainkkal hátralékban vannak, kérvén annak megkildését annál inkább is, mert ennek tulságos halogatása még vállalatunk fennállását is veszélyeztethné, mit hogy éppen a mi közönségünk akarná elő dézni, még feltételünk sem szabad.

A „Népjog“ kiadóhivatala.

Az életbiztosítási üzlet köréből.

A társadalmi élet jelenlegi mozgalma az az óriási fejlődés, mely különösen a közgazdasági téren, — napjainkban — minden irányban mutatkozik: az életbiztosítási üzletre is kihatással van. A fokozott igények, a komplikáltabb viszonyok egye-

seknél, mint családoknál megkivánják, hogy az életbiztosítás rájuk figyelemmel legyen.

Mint halljuk, hazánk első biztosító intézete, az „Első magyar általános biztosító-társaság“ különös tekintettel van e körülményre, s az életbiztosítási üzletágban két irányban nagyobb mérvű újításokat szándékozik létesíteni; a mennyiben egyrészt táblázatait három új kombinációval (a XVIII., XIX. és XX. táblázattal) szaporítja, másrészt pedig összes táblázatainak feltételeit jelentékenyen módosítja.

A XVIII. tábl. szerint a tőke egy bizonyos időtartam lejártá után fizetetik ki, akár él akkor a biztosított, akár nem. Mindjárt első pillanatra látni, hogy a táblázat igen egyszerű és sokkal ajánlatosabb egyéb kihazasítási biztosításoknál, melyek szerint a gyermek halálával a biztosítás megszűnik.

A XVIII. táblánál csak egy élet jön szóba, az atyáé. A meddig él, fizeti a díjakat; a tőkét pedig bármelyik gyermekének hátra hagyhatja, s nem szükséges a biztosítás érvényét egyik vagy másik gyermekének életétől függővé tenni.

A XIX. táblázat nem kevésbé tetszetős, mert e szerint esetleg kétszer is kifizeti a társaság biztosított összeget. Ugyanis, ha a biztosított a kikötött idő előtt elhal, a társaság kifizeti az örökösöknek a biztosított tőkét; de ha a lejáratú időt eléri, kifizeti a társaság a félnek biztosított tőkét, s a mellett, még egy ugyan olyan tőkérel szóló díjmentes kötvényt is ad, melynek összege a biztosított halálával kerül kifizetésre.

Végre a XX. táblázat a legelőnyösebb életbiztosítási kombinációknak mondható: mert alig gondolható igény, melyet ezzel kielégíteni nem lehetne. E táblázat szerint feltétlenül kétszer fizet a társaság, és pedig egy ízben a kikötött időtartam lejártakor, akár él akkor a biztosított akár nem; másodizben pedig a biztosított halála alkalmával, ha az a kikötött időtartam lejártá előtt, vagy után következik is be. A díjak mind a három táblázatnál a kikötött időtartam lejártáig, vagy csak a biztosított előbb bekövetkező haláláig fizetendők. E díjszabályokkal nevezett társaság már a napokban megindítja az üzletet.

Különös felemlítést érdemelnek azok a módosítások, melyeket az „Első magyar általános biztosító társaság“ szintén a legközelebbi időben akar foganatosítani, s melyek által összes biztosító feleit rendkívüli kedvezményben fogja részesíteni. Ilyenek lesznek: hogy az esetben, midőn midőn a fél a díjfizetést folytatni nem tudja, vagy nem akarja, a biztosított összeg a biztosítás kikötött tartama és a már lejárt idő arányában, melyre a díjak kifizettek, szállítatik le. Vagyis, ha valaki — például 1000 frtot biztosított 20 évi tartamra, 5 évi befizetés után 250 frt, 10 évi után 500 frt, 15 évi után pedig 750 frtnyi tőkésítést összegrelő szülő kötvényt kap. Nagy kedvezmény ez a félre nézve, s nagy megnyugvásra szolgálhat a biztosítás megkötésekor azt tudván, hogy az esetre, ha viszonyai kényszerítik a díjfizetéseket beszüntetni: az a tőke, a mely a biztosítás fennállása idejének megfelelő részére okvetlen megmarad. E módnál még az is igen előnyös, hogy a kiszámítás felette egyszerű, s a fél maga is bármely perczen meghatározhatja az őt megillető összeget. Továbbá, hogy a biztosítás öt évi fennállása után a társaság a biztosított összeg kifizetését nem tagadhatja meg, ha a bevallásban a biztosított egészségi állapotára vonatkozólag téves adatok fordulnának elő; hogy a biztosítás öt évi fennállása után a társaság kifizeti a biztosított tőkét még akkor is, ha a biztosított párbajban — az amerikai párbajt kivéve — vagy annak következtében hal el; hogy ugyancsak a biztosítás öt évi fennállása után, a társaság öngyilkosság esetében az egész befizetett díjat téríti vissza; végre, hogy a halálesi biztosításoknál az öt évnél kisebb korszaklónságot nem tekint a társaság semmisségi esetnek. A második és harmadik pont gyanánt főlemlyett kedvezményt már eddig biztosított feleire is kiterjeszté a társaság.

Azt hisszük, szolgálatot teszünk hazánk közönségének, midőn az életbiztosítási üzlet körében behozott reformokra figyelmét

felhívjuk; s tesszük ezt annál szívesebben, mert a reformtörvényeket, a közönség igényeihez való alkalmazkodást éppen hánkn első intézeténél tapasztaljuk kiváló mérvben. Csak kívánatos, hogy közönségünk ez intézetet — mely korrektt eljárása, jótékonyága, az irodalom, művészet és tudomány nagylelkű pártfogása által az általános rokonszenvet ugyanis kiérdemelte már magának — kellő támogatásban részesítse; hogy így az életbiztosítás üdvös in ézménye nálunk is a közzgazdasági téren oly tényezővé válják a milyenek a nyugat-európai államokban már régóta szerepelni látjuk.

Országgyűlés.

És jökevdü Szapary előrukkola az ő számaival; mily boldog ez az ország, hisz még van vagyona, melyet el lehet költálni, ez már pedig aztán csak tiszta — nem nyomorúság, oh nem; az új finansztudomány szerint — tiszta jövedelem; a ki talán nem hiszi ezt a bolondgombát, ám nézze meg a pénzügyministeri költségvetést, abban megtalálja; tehát tíz millió forint ára ingatlan jöszögot az országnak akarják jövő évre ismét dobra útni; kell-e mondanom, hogy az ellenzék mindent elkövetett meggátlására, de hát hiába, meg fogják tenni, a többség úgy akarja.

Nem mulasztotta el az ellenzék, hogy figyelmeztesse a kormányt, mily helyes módon lehetne a dohány-monopólium jövedelmét más uton bevenni, anélkül hogy a népet agyon kínozzák, s úgy hogy a dohány-termelésből a termelőnek szép haszna származva; bezzeg hogy itt már aztán a kormány nem mondotta, hogy „igen, ugy legyen“ hanem azt kívánta, maradjon a régi; no, maradt is; valamint a stempli is, melynek mostani kezelése llen is számos felszólalás, megjegyzés történt; sajnos, a szó, a panasz siket fülekre talált mint mindenütt; marad minden a hogy volt, vagyis ha megtéved valaki a bélyeg-törvényben, melynek tekérvényes utjait igazán senki sem ismeri, szintugy meghajszolják, megbüntetik, mint eddig; ha több százeletet vetnek ki valakire mint a hogy illik, jobb hallgassa el ezután is, legalább nem költsézik a folyamodásra, s köszönje meg, hogy még többet nem kértek, lesz tehát finansz-igazság jövőben is, mint volt a folyó évben.

Az sem lett halgatással mellőzve hogy maga a pénzügyministerium évente mintegy háromszáz negyven ezer forintot oszt ki jutalomképpen azoknak, kik részint az adókövetésben, részint pedig a behajtásban a kormány kedvében jártak el; kiemelték az ellenzék szónokai ezen eljárás erkölcs-telenítő hatását, kiemelték azon körülményt hogy számos visszaélés s zsarolást bizonyra azért követnek a hivatalnokok, mert annak gyümölcseként várják a jutalmakat; siket fülekre beszél mindenki, lesz a hogy a kormány akarja. Egyszóval a pénzügyminister költségvetését is elfogadta képviselőház többsége, úgy mint beterveztetett, legkisebb változást sem engedvén azon tétetni. — Pedig különösen az antisemita párt ajánlotta egy adónemnek behozatalát, mely legalább 15—20 millió forinttal könnyítette volna a föld-birtokos, a háztulajdonosok s az iparosok terhére, azt javasolta ugyanis: hogy a börtén a zsidó geszefteket kell megadóztatni, azokat kell adó alá fogni a kik munka, fáradság nélkül ezerek s ezereket nyernek, a mint lel vagy felhajtják a részvények s egyéb értékpapírok árát, ezereket s ezereket nyernek azon, hogy a gabonát adják s veszik a nélkül hogy annak egyetlen szemét is látnák, vagy éppen valóságosan megvásárolnak. Hát ez az adó ezer közül 999 zsidót terhelne volna csupán, lehet-e hát csak álmélkodni rajta, hogy a zsidó dédelgető kormány s pártja el nem fogadták?

Ezután tárgyalattott a törvényjavaslat, mely felhatalmazza a kormányt arra, hogy jövő év január és február havában beszédhessen az adót úgy mint folyó évben, s ugyan azon kiadásokat is megtehesse; — az ellenzék minden árnyalata tiltakozott ez ellen, ámde épp úgy mint egyébről, — hiába.

Hova jutott kormányzatunk s mennyire megpuhult már mindenki, arra kivívó példát nyújt a közlekedési ministerium költségvetése, melynek tárgyalásához ezután fogott a képviselőház; ha önmagában tekintjük, bizony nem sok örvendetes vagyon abban, sok rosszul választott beruházások egész serege, hibás intézkedések özönét találjuk e tárgynál is, de miután hiányzik az a konok rossz akarat, mely az előbb említett miniszterek oly kiváló tulajdonsága megcsönésedeték az ingerültség hullámai, elmúlt a felháborodás hangja, s ha az ellenzék teljesíti is kötelességét, ez korántsem nyer oly éles kifejezést, mint Tisza vagy Szapary ellenében. S valóban ha van e kormányon belől valami jó s helyes, azt leginkább br. Kemény Gábor által vezetett közlekedési ministeriumnál találjuk fel. —

E ministerium jóakarátán még kevesebb mulnék, de hátra van a közönség éktelen gyomra mely felemészt mindent s mire magunknak kellene, nincs semmi; nem jut semmi; nem jut az alföldnek csatornázására, nem jut a fekete tenger felé vezető vasut kiépítésére, nem jut a Dráva szabályozására vagy a Duna-drávai vasutnak elsőrendű leendő átváltozására sem. — Nagy urak vagyunk, sörjünk a pénz, mikor másnak kell, s koplalunk, mikor legnékülözhetetlenebb szükségünket kellene kielégíteni. Valjon meddig fog tartani meg ez az örült hajszja. A közlekedési minister költségvetésének letárgyalásával, megkezdte a képviselőház karácsonyi szünétét, legközelebb jövő évi január 10-én tart ülést a mikoron a földmívelés, ipar s kereskedelmi minister költségvetése kerül napirendre.

A főrendiház is tartott ülést e héten kétszer, egyikben elbucsuott Szögyényi Marich László, másikban beköszöntött br. Sennyei Pál az új elnök. Beszédje, melyet különben a főrendek nem valami melegen fogadtak, határozottan precizirozza álláspontját, s a kormányparti körökben lábra kapott s hangosan hirdettet hirteket semmivé tette. Sennyei nem közeledett Tiszához, hanem ez ő hozzá, s daczára ennek, állását a király egyenes kívánatára foglalta csak el.

A fővárosból.

Rég nem irtam azt mondja a t. szerkesztő ur, de hát tehetek én arról, hogy kedélyhangulatomban sokkal inkább siratom a múlt életet, az eltűnő szép napokat, mint keresek vigaszt a jövőben; s ne csodálja ezt, a nagyvárosi élet mindennapi éleményei ellénk színekkel festik elénkbe a nagy ellentéteket, melyekkel előbb-utóbb a társadalomnak le kell számolni, akarja bár vagy sem.

Nézzé csak azt a fényes konduktust, nyolcz fehér páripa után még fényesebb kocsiiban ezüst koporsó, utána a fogatok beláthatatlan sora, valóságos virágözön, fény, pompa mindenfelé, melyen át a bánat csak úgy nyílvánul, mintha az ünneplések estupán szükséges kiegészítő része lenne; hát ez egy huszszoros milliomos, ki öregén halt el, nyugodtan, ép oly nyugodtan, mint a hogy boldogul élt.

És végre amott ott a Rokus kórház előtt, éppen most ér oda a fényes menet, két rongyos ember egy harmadikat cipelt, utósót hörög a haldokló, a gép szíjja kapta oda a vigyázatlant, legalább ugy mondja a zsidó gyáros, hogy vigyázatlan volt, bedobják a halottas kamarába s onnét a közös sírba, mert hát minek a szegény gyermekeinek tudni, hol porlanak atyjuk csontjai, pedig az anya s gyermeke szívzakadva várják az apát haza, ma lesz a fizetés, s lesz vacsora, meg holnap ebéd is!

Hagyjuk el, örökké nem élhet senki. Menjünk inkább az operába a hol a zsidó gavallérok is fehér nyakkendőben jelennek meg s frakkosan, persze, hogy a hagyma-illat daczára a paradéának ép oly büdös, mintha csak piszkos talár fedné, de azért kevély a Kóbi, mert hát er ist gesticen in die Oper! E kiváló ag zsidó gyűhely külön közönséget is megérdemelne, de hát drága mulatság biz az, s a mi drága, ahoz mai napság csak a zsidóknak van pénze, tehát joga. No csakhogy kívül vagyunk, nagyot lélekzett velem együtt ugye? De hát mit csináljunk? nézzünk be az Orfeumba, hol Pignatelli hercegné, valóságos igazi hercegné, káricsál, mutogatja családi czimerét; hej, a ki megszerzte, bizonyosan egyet egyet fordul sírjában — zsidó gyermeköcök pedig mondanak reá czudar sok rossz éleceket; hát már ismét e levegő, füssünk siessünk.

Még betekinthetünk a „Nemzeti színházba.“ No jöjjön, lépünk be. De hát mily hely ez, Magyarország, a régi Magyarország egy kis váza, melyet a nemzet geniusa jó kedvében megmentett, hogy tanuja legyen a nemzedékeknek; végre csak azok ott a Károlyiak, emezek az Andrássyak ez meg Széchenyi ott a páholyokban. No ne ránczolja homlokát, hát biz az a bürzeviczai Wahrmann ott a szomszédban, inkább tekintsen ide a földszintre, Somsich Pál, nézze csak, mily elragadtatással nézi a remek játékot, tán eszébe sem jut, hogy az ötvenes évek elején ő koleadta össze a pénzt, melylyel az ostrom czafajait ujjakkal oserélték ki. Ni az ott meg Son-

tagh Pál, emez Szalay Imre, s ki tudná elszámlálni őket mind!

De ime, későn értünk legördül a függöny; mehetünk. Jó éjszakát!

Durai.

Irodalom.

Az „Ország-Világ“ XXVI. füzete a szokott változatos, érdekes és a mi fő: értékes tartalommal jelent meg. Tartalmából felsoroljuk itt a következőket; 51. szám. Pantheismus és költészet. Irta Scossa Dező. — A nép atyja. Elbeszélés. Irta Hentaller Lajos. — Levelek Valériehez. Irta Huszár Imre. — A kifáradt játszóterek. (Képpel). — Nem mondtam... Költemény. Irta Bacsó Ferenc. — A havasok királynője. Történeti regény. P. Szathmáry Károlytól. — Elárulva. Kaland. Irta Turnovszky Mór. — Gróf Dessewffy Aurél. — A gyopír-szedők. (Képpel). — Mítárlat. — Oszki kiállítás. (3 képpel). — A Tartuffo-előadás. (Képpel). — A hét története. Irta Székely Huszár. — Lokadomba-hívás. (Képpel). — Desmoulin Camille családja körében. (Képpel). — Irodalom és tudomány. — Színház. — Művészet. — Hymen. Gyászrovat. — Ujdonságok. — Vidéki élet. — Innen-onnan. — Sakk. — Rejtvények. — Naptár. — Hirdetések.

52. szám. A Borosék vendégei. Rajz. Irta Jakab Ödön. — A karácsonyi harangok. Költemény. Irta Dalmady Győző. — A göbök karácsonya. Irta Bene-dek Elek. — Egy dudu, melyből kifogyott a szusz. Irta dr. Kovács Pál. — Az öt álló baka karácsonyestje. (Képpel). — Verseny. Költemény. Irta Hlador. — Levelek Valériehez. Irta Huszár Imre. — A havasok királynője. Történeti regény. P. Szathmáry Károlytól. — Ejjéll mise Velenczében. (Képpel). — Vándorszínészek karácsonya. (1858). Irta Molnár György. — Karácsonyj a Sacramento völgyben. Bret Harte kaliforniai beszélye Fordította Wirtzföld Béla. — Villám. Rajz. Irta Dessewffy Árpád. — Karácsonyi bevásárlás. (Képpel). — Karácsonyi képvásár. Irta Berényi László. — A hét története. Irta Székely Huszár. — A tél. (Képpel). — Színház és művészet. — Ujdonságok. — Vidéki élet. — Könyvpiacz. — Innen-onnan. — Sakk. — Rejtvények. — Naptár. — Hirdetések. Ismételtén ajánljuk a kitünően szerkesztett, gazdagon illusztrált vállalatot t. olvasóink figyelmébe. Az „Ország-Világ“ előfizetési ára: Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft. 50 kr. — Az előfizetéseket legelőszörben postautalványnyal a „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvényértársasághoz küldendők. (Budapest, Gránátos-utca 6. sz.)

Vettük a „Gondúzó“ 14. számát a következő sorozattal: „Székely támad: Székely bánja“ P. Szathmáry Károlytól (folytatás); „Izsák“, irta Kuzár Emil (utolsóelőtti közlemény); „Karácsonyi képek“ közlemény Dura Mátétól; „A club“ Mikszáth Kálmántól (vége); „A paraszt gróf fia“ Sziklay Jánostól (utolsóelőtti közlemény); „Karácsonyi est a tengeren“ egészen igaztörténet, Irta Balázs Sándor (főolvasatott a Petőfi társaság ülésén); „Rontó Pál“, gróf Gvadányi József versenye regénye (utolsóelőtti közlemény); „Ki lesz az örökös?“ Hartman-Plön regénye, (utolsóelőtti közlemény). A boríték: „Magyar gazdasszony“ rovata, mely egyre érdekesebbnek mutatkozik; vegyések; talányok és talányfejtők. Ajánljuk ez érdekfeszítő tartalmú lapot olvasóinknak és figyesztetünk mindenkit, hogy mutatószámot hozasson magának, melylyel a kiadó szívesen szolgál. A „Gondúzó“ megjelen minden vasárnap három sűrűn nyomtatott íven félvínyi színes borítékkal. Előfizetési ára: egy évre 6 ft., félévre 3 ft., negyedévre 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 15 kr. Kapható minden könyvkereskedésben; az újonnan belépett előfizetők az eddig megjelent 14 számot azonnal megkapják. Az előfizetési pénz Székely Aladár kiadóhivatalához küldendő, Budapest, VII. dob-utca 14.

Zenekedvelők részére legalkalmasabb ajándék! A bekövetkező karácsonyi és újévi ünnepek alkalmára zenekedvelőknek alkalmasabb ajándékot nem nyújthatni, mint a „Magyar Dal-Album“, mely öt kötetben 1000 magyar népdalmat tartalmaz zongorára, két kére alkalmazva, és ennek szövegkönyve a „Magyar Daltár“, mely öt kötetben mintegy 2000 népdalszöveget közöl. Minden kötet külön is kapható. A Dal-Album mind az öt kötetet fűzve 7 ft 80 kr., diszkotésben 13 ft 20 kr. Egy diszkotésben a gyűjtő és zongorára alkalmazó arczképevel 12 ft. A Daltár kötetenként fűzve 80 kr., diszkotésben 1 ft 60 kr. Megrendelések a Magyar Dal-Album kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

„Kis Világ“ legújabb Flóri könyve czímmel november utolsó hetében sajtó alá kikerült kötetnek. A bölcsődalólt az iskolai indulóig, az apró játéktól a komoly munkáig: a mi csak hat a gyermek szívére és lelkére, kedélyére és jellemére, vidulására és munkásságára, a családi kor egész kis világa visszhangot nyer a legújabb Flóri könyvében, melynek beosztása is követi a gyermekek kis világának folyását. A főbb részek ezek: Mesék. Nyelv-edző versikék. Közmondások. A gyermekszobában. Beteggyógyásknál. Kis számoló. Fröbel-foglalkozások. A szabadban. Kis utazók. Játékok. Kis köszöntő. Dalok. Imák.

Hogy a költemények hatása a kis olvasókra közvetlenebb és maradandóbb legyen: kitűnő rajzolónk Gyulay László és Taly Antal 50 eredeti rajza disziti az 5 nagy-8" ivre terjedő könyvet. Az illusztráció ily családi olvasmányoknál rendkívül fontos ugy a nevelés, mint a széplátás tekintetében. Ép ezért tértem el a kiadás szokott módjától, a kiállításnak könyvkiadóknak bizásától; mert nem tapasztaltam, hogy kiadóink hasonló könyveknek eredeti illusztrációkra költenének. És ez teszi szükségessé, hogy a hasonlíthatlanul költségesebb magyar képes kiadásban támogatásért közvetlen forduljunk a t. közönséghez és könyvkereskedésekhez.

A könyv ára fűzve ötven krajczár. Az ár ily mérséklésével arányban álló, nagymérvű támogatást kell remélnem és kérem a t. családoktól, különben a kiadás tetemes veszteséggel járna. Hogy az ügyes csekély ár mellett a „Kis Világ“-nak még szegény iskolás, óvodás gyermekek és vagyontalan családok kicsinyei részére ingyen megszerzését is lehetővé tegyem, az ünnepi ajándokul, iskolai olvasó-ugy óvodai segédkönyvül és családi olvasmányul egyaránt alkalmas könyv előfizetőnek, vagy utánvétellel megrendelőinek minden öt példány után egy ingyen-példányt küldök. A szegény gyermekek részére ily módon ajándék-nyújthatat főleg a t. iskolásoknak, óvoda-fenntartó testületeknek és a jótékony növegyeteknek ajánlom szíves figyelmükbe.

Könyvem egyidejűleg diszkidásában is megjelen, legfinomabb velin-papíron, selyem diszkotésben, vörös vagy arany széllal. Ily diszkidású példány ára két forint.

Az előfizetéseket és megrendeléseket hozzáim (Budapest, vámház-körút 10. szám) kérem intézni. Egyes példányok nálam, vagy bármely könyvkereskedésben szerezhetők. Az előfizetett vagy utánvétellel megrendelt példányok december hóban saját költségemen fognak a megrendelési postahelyre küldetni; a nálam megrendelt egyes példányok 55 kr. beküldése esetén kérésenkötésben, diszkidású példányok 2 forint 15 kr-ért esomagolva és portamentesen, — utánvétellel rendelés esetére pedig mint teherszállítvány fognak postára adadni. Legelőszörben a megrendelést levelező-lapon, az előfizetést posta-utalványnyal eszközölni. A név, lakhely és utolsó posta pontos megírását kérem. Budapest, 1884. október 30. Eötvös Károly Lajos.

Vidékről.

Lengyeltóti, decz. hó 1884.

Megértük karácsonyt! azon örömnapot, a mely nemcsak az ártatlan gyermekeknek örömnappja, hanem a nagyoknak is; a szülőknak még inkább, kik gyermekeik örömeinek örülnek. — Örülnek még az aggyatyanók is, kik már életök éveit hátrahagyták s napjaik megszámlálják. Ugyan miért örülnek ezek? Hisz ezeknek már nem nyújt örömet a karácsony, sem semmiféle karácsonyi ajándék. Ha a templomban a szokásos isteni tisztelet alatt a mélabus orgona vigabban mint máskor hallatja hangját; ha az ének vig nóvával kezdődik, örül! De sirva örül! Oly jól esik lelkének, hogy sirva örülhet. Halálkönyvet hullat ő! Az öröme jó! Az ő öröme az igazi, mert ő a megváltó eljövételének örül. — Örül a megváltásnak, mert ő is mint jó keresztény nyugodtan mondhatja az öreg Simeonnak: „Most bocsásd el Úram szolgálodat, mert szemeim látták az üdvözítőt!“

Miért ne örülünk tehát mi is, a kiket a remény táplál még több karácsonyt megerhetni: mikor van meleg ruhánk, fűtött szobánk, kis kenyerünk s a mire éppen szükségünk van.

De ha örülünk mi, a kik tán éppen nem szűkölködünk, ne örüljünk-e akkor a szegények, a szűkölködők is? — De igen! Szegénynek nekik is örömet, tegyük nekik is a karácsonyi örömnappal örvendeztetővé; mint az egykori özvegy asszony: osszuk meg mi is mézes kenyerünket a szegény árvákkal.

Örömmel írok! De irhatok is! Az Ur anyála, mint rendezes, most is eljött a lengyeltóti szegényekhez, nekik örvendetes karácsonyt szerzendő. — A méltóságos gróf Zichy nep. Jánosé ő méltósága anygali szelleme most is itt van szegényei között; öltözteti őket — ugy a szegény iskolás gyermekeket, kiket évenként tankönyvekkel is el szokta látni — védi őket a téli hideg ellen.

Az öröm kimondhatlan a szegények között. Mindegyik veszi a neki szántat e szavakkal: Az Isten áldja meg őt! Mi még hozzá tesszük: A kis Jézus küldjön sok ilyen anygalt a föld szegényei számára, hogy velök mindnyájan énekelhessük: Dícsőség a magasságban Istennek; békeség földön a jóakaratu embereknek.

Vizer János, főtanító.

Balaton-Felvidék, decz. 7.

Hosszas hallgatás után várva meglehető minőségű boraink árjavulását, megleszem szerény tollamat: vidéki miseriaink s egy s más dolgok leírására.

Kalászos növényeinknek nincs ára. Buza a közeli kisvárosi piacon Veszprém 7 ft. 50 kr. mmázsaja. Arpa 780.—8 ft. és így a több nasmenetűk alacsony áron!!! Néhány uradalmi, bérlelő s birtokosi magtárak, vevő, alkusz hiányában, ha telve nem is, de még nem is kérdeztetnektartalmuk felől!!!

Boraink, mert mi e vidéken inkább bortermelők levén, már jelzém, hogy kicsinyes vásárlások után kelendőségük megállt. A jobb minőségű fehér borokért adtak eleinte 16 forintot hektoliterenként, vörös oporto 18—20 ftot s most a középminőségű fehér 10—12 ft.

Erdeink, akarom mondani: kizárólag a veszprémi püspöki uradalmi erdőekben, téli vágásra kimustrált herületek zsidóké!!!

Nádas már java püspöksé zsidóké. Teljünk köszöntő e hó 5-é dették s. A hossz — „csak ember“ szolgalel elhatároz mározatal az igazsá. Valam telepe“ lakosztál folyadék hasznos emelni a mi most kizárólag hektolite nem sok

Hirlap birodalom féle hirla jelenik, arabny 237, ho nyelven görögül 28, olasz 29, római 2, 31, svéd 33, span 2 lap.

Hajóto hogy ese ha olvas ban, kö elveszett 3 dan, 1 olasz, 8 svéd között kérés, n érkeztek 14 ango mexikói

Helyle roz köl el még „Kérek mosdom

A nyelv tudós tő a tudóso egy fiu magát az neki fe Jancsi, b szó.“ M „Lásd perleked szó a m

Uj föld közül sz van, zsidó 37 resztény 14, viri Bács. T. tak. 225 ker zsidó fö resztény 114 ker földbirtó 34 zsidó tény, 11 virilistál Zsidó fö resztény 16, viri 275. Mo között virilistál Nógrád. kereszte 1, virilist Bihar. 217 ker rilisták: megye. Temes Aradme lista. S zsidó va 42. Pes virilista zsidó. H ben 18, sabb az. Legio görnyed ékeszőv tétok a hivatko a birók meibe k nyulás h hogy v azonban

Nádasaink, — de hogy a miénk — hol már javában megy az aratás, az említett püspökséghez tartozó községekben ismét zsidóké!

Telünk — száraz fagygyal — korán beköszöntött, a honnan a jégalatti halászatot e hó 5-én tihanyi halászaink meg is kezdték s folytatják mások is.

A hosszú őszi-téli éjszakák s napokra, — „csak nem lehet bor nélkül a szegény ember“ — mondogatá néhány b-füredi szolgálégy-ember s úgy tevén mint elhatározák: több pinczét felvertek, lakmározotk; de rajta is vésztettek, átadatván az igazságszolgáltatásnak!!!

Valami „magyar bortermelő Cognac-telep“ — illetőleg egy kis szőlőhegyi lakostálya nyílt meg B-Füreden, a jelzett folyadék előállítására, de eredményeül, t. i. hasznos voltáról, hogy mennyiben képes emelni az alacsonyan álló törköly árát, a mi most vidékünkön zsidók kezében levén kizárólag a pálinka, méregkötvasztás, hektoliterenkint 1 frt. 50—70 kr. Még nem sokat hallottunk!!!
Zerus.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hírlapi statisztika. Az osztrák-magyar birodalom területén összesen 4963 különféle hírlap küldetik sző. Ezek között megjelenik, magyar- 405, németnyelven 2696, arabnyelven 2, bolgáru 9, csehnyelven 237, horvátul 33, dánnyelven 20, angolnyelven 440, finnnyelven 4, francziául 623, görögül 36, zsidóul 12, hollandiai nyelven 28, olaszul 238, latinul 5, norvégiai nyelven 1, perzsa 2, leygel 153, portugáli 3, római 2, román 4, orosz 59, ruthemnyelven 21, svédnyelven 21, szerb 22, tót 10, szláv 33, spanyol- 16, török- 8 és wend-nyelven 2 lap.

Hajótörések statisztikája. Eszünkbe jut, hogy csakugyan nincs gerendája a víznek, ha olvassuk, miként ez év október havában, következő hajótörések fordultak elő: elveszett 14 német, 9 amerikai, 37 angol, 3 dán, 2 spanyol, 3 franczia, 7 hollandi, 1 olasz, 1 japán, 14 norvégiai, 2 orosz, 8 svéd vitorlás hajó, összesen 101. Ezek között 5 van olyan, melyeknek eltűnése kétes, miután felőlük biztos hírek nem érkeztek. Továbbá: 1 német, 1 amerikai, 14 angol, 1 chili, 5 franczia, 1 hollandi, 1 mexikói gőzhajó, összesen 24.

Helytelen hatás. Anya: „No megállj te rossz kölyök, majd megtanítalak, hogy törd el még egyszer a mosdó edényt.“ Fiu: „Kérlek édes anyám, ne bánt, — soh'sem mosdom többet.“

A nyelvek eredetén tudvalevőleg már sok tudós törte fejét és hiába, a mit azonban a tudósok ki nem találtak, azt megfejtette egy fiu, kinek testvére agyon gyötörte magát azon olvasmánnyal, melyet tanítója neki feladott, miközbe kérdi: „Ugyan Jancsi, honnét kerül elő ez a reneteg sok szó.“ Mire bölcs bátyja ekként felelt: „Lásd Pistika, onnét, hogy az emberek perlekednek egymással, tudod akkor egyik szó a másikat vonja maga után.“

Uj földes urak. Arva. A régi birtokosok közül sok tönkre ment. Nagyobb bérlő 22 van, zsidó 20. Virilisták: keresztény 48, zsidó 37. — Trencsén. Virilisták: 153 keresztény, 95 zsidó. Borsod Zsidó birtokos 14, virilisták: 144 keresztény, 47 zsidó. Bács. Többnyir városi családok akviraltak, zsidó birtokos van 31, virilisták: 225 keresztény, 75 zsidó. Veszprém. Uj zsidó földbirtokos 3 van, virilisták: 148 keresztény, 53 zsidó. Komárom. Virilisták: 114 keresztény, 16 zsidó. Vas megye. Zsidó földbirtokos 12, virilisták: 266 keresztény, 34 zsidó. Győr megye. Virilisták: 73 keresztény, 11 zsidó. Tolna. Zsidó birtokos 3, virilisták: 162 keresztény, 58 zsidó. Zala. Zsidó földbirtokos 20, virilisták: 214 keresztény, 86 zsidó. Abauj. Zsidó birtokos 16, virilisták közül: 30 zsidó, keresztény 275. Mosony. Zsidó birtokos 3, virilisták között 7 zsidó. Hont. Zsidó birtokos 9, virilisták között 76 keresztény, 16 zsidó. Nógrád. Zsidó birtokos 9, virilisták: 167 keresztény, 31 zsidó. Liptó. Zsidó birtokos 1, virilisták között 12 zsidó, 68 keresztény. Bihar. Zsidó birtokos 40, virilisták között 217 keresztény, 68 zsidó. Maramaros. Virilisták: 150 keresztény, 71 zsidó. Sáros megye. Virilisták: 146 keresztény, 26 zsidó. Temes megye. 300 virilistából 30 zsidó. Arad megye. 230 keresztény, 59 zsidó virilista. Szabolcs megye. 168 keresztény, 51 zsidó virilista, a zsidó földbirtokosok száma 42. Pest megye. 253 keresztény, 47 zsidó virilista. Sopron. 178 virilista között 22 zsidó. Békéscsaba 11, Ungban 25, Zemplénben 18, Hevesben 16. S így megy ez tovább az egész országban keresztül.

Legjobban ismerté Vervád sulya alatt görnyedez a vádolt; védője hatalmas ékesszólással erőlteti meg egyik bizonyítékot a másik után, végre oly hatalmasan hivatkozik védenéke ártatlanságára, hogy a bírók csak úgy mint a hallgatóság szemébe könyv tolni, s az általános elzárkózás közben mindenki meg van győződve, hogy vádoltat fel fogják menteni, ekkor azonban egy hang emelkedik s ez nem

volt másé mint védő édes anyjé, ki szinte eljött, hogy fiában a védő ügyvédben gyönyörködjön; szől pedig imigyen: „Bírák! Uram! Ugyan ne higgyenek ez ember mérges szavaival, én mondom, hogy ő a legnagyobb hazug a világon, gyermekkorában akárhánszor megvertem ezért a csunya tulajdonságért, de hát mit tehetek róla, ha nem használt a büntetés, látom, ma is csak úgy hazudik mint kis korában.“

Közzgazdaság.

Az új bor lefejtése. Az új bornak a főerjedés után való lefejtése a pinczegazdaság legfontosabb teendői közé tartozik. Ha a lefejtés kellő időben történik, ez által a bor kifejlődését tetemesen előmozdítjuk. Ellenben, ha nem alkalmas időben fejtjük le a bort, ez által azt érhetjük el, hogy vagy rosszul fog kifejlődni, vagy épen egészen elromlik. Az új bor lefejtésének egyik főczélja az, hogy a seprőtől elválasztassék, mely munkát soha sem kellene tovább halasztani csak éppen a míg szükséges, azaz a míg a főerjedés nem teljes s a folyadékban még meglévő seprő annyira le nem ülepedett; úgy, hogy a bor kevésbé zavarosnak látszassék. Némely bornál különben az is előfordul, hogy a főerjedés befejezése után igen sokáig tart, míg derülni kezd, minél fogva az ily bornaknál tanácsosabb a lefejtést a lefejtést a nélkül elvégezni, hogy a megfelelő tisztulást bevárjuk.

Ha erős és tökéletes utóerjedést akarunk az új bornál elérni, tudni kell, hogy a hőmérséklet, melynél az erjedés történik, nagyon alacsonyan ne legyen, s hogy az új bor az első lefejtésnél levegővel jól összekevertessék. Éppen az a körülmény, hogy sok helyütt az új bort azonnal a hideg pinczébe fejtik le, gyakran azt okozza, hogy az utóerjedés megszűnik, mielőtt a cukor mind elerjedt volna; az ily bor aztán tavasszal, midőn a hőmérséklet emelkedik, rendszeren újra erjedni kezd. Ha a must erjedése nagy kádakban történik, s ezek külső leütés ellen kellőképen megóvatunk, a bor a főerjedés befejezése és a legdurvább seprűk kiválasztása után meg mindig oly meleg lesz, hogy hűvösebb pinczében is teljesen kimerjed; a különben sem igen sok seprű, mely a nem egészen tiszta új borban még lebeg, az utóerjedési seprűvel együtt ülepszik le.

Az új bornak levegővel való jó összekeverése két irányban is mozdítja elő a bor fejlődését, és pedig egyrészt az által, hogy ama élesztő, mely az utóerjedést okozza, a levegővel való érintkezés által erősödik, úgy, hogy gyorsan szaporodik és nagy erjesztő erőt képes kifejteni, mi által a kevés cukor, mely a borban még van, csakhamar alkohollá változik át. A másik hatás a fehénye kiválasztásában rejlik. Ott, hol az új bort régi szokás szerint, vödörbe fejtik le, a bor elég levegővel érintkezik. Máskép áll azonban a dolog a szivattyúval való lefejtésnél, melynél más uton-módon kell a bort a levegővel kellő érintkezésre hozni, a mi legkönnyebben úgy történik, hogy a bort sekély széles edénybe eresztjük, s a szivattyú csövét ebbe illesztjük, a nyomócsövet pedig nem a hordóba, hanem csak a hordóra alkalmazott tölsérbe engedjük. A levegővel való érintkezés itt ép oly teljes lesz, mintha a lefejtés vödörrel történt volna, mert az új bor mint s kádban, mint a tölsérben elég levegővel érintkezik.

Többen abban a hiszemben vannak, hogy az első lefejtést és az ezután következőket is addig kell halasztani, míg derült ég mellett északi szél fúj. Ennek is meg van természetesen magyarázata. A mikor ez az időjárás beáll, a légnyomás rendszeren nagyobbodik, minek következtében az új borból vagy igen kevés, vagy épen semmi szénasav sem távozik, s így az új bort zavarosított testek a nyugodtan álló folyadékban leülepedhetnek. E szerint nem nehéz a régi szokást természeti alapra fektetni s ezt és a borban történő változást összeköttetésbe hozni. Akinek barometruma van, annak természetesen fölösleges az északi szelet lesni, mert hozzá foghat a borlefejtéshez, amint a barometrum higánya nagyon emelkedik, mert ekkor a légnyomás nagyobbodik. Meg kell azonban jegyezni, hogy erre inkább a fejlődésben már jól előre haladt bornál kell figyelemmel lenni, mert ennél főképen arról van szó, hogy minél tisztábban lefejtjük: új bornál inkább arra kell vigyázni, hogy a lefejtés az utóerjedéshez szükséges hőmérséklet mellett történjék.

Végül még azt a szokást is megemlítjük, mely némelyeknél divik, hogy t. i. az új bort a jövő nyárig hagyják a söprün állni, mely a főerjedésnél kivált. Hogy ez mily téves és helytelen eljárás, azt magyarázni sem kell. Nagyon természetes, hogy a seprűnek, mely a borral ily soká érintkezik, erjedni kell, mi csak a bor minőségének hátrányára történik. Az ilyen sokáig a seprűn hagyott bor rendszeren feltűnően sötét színű, sajátosság kellemetlen mellékeze van, melyet a borismerő azonnal meg-

érez és végre tartóssága igen csekély. Minél melegebb volt a pince, melyben az ilyen elhanyagolt bort kezelték, annál nagyobb rendszeren a baj, minél fogva az ily borok a kereskedők részéről többnyire figyelembe sem vétetnek. A borok mindenestre jobbak, a kereskedésre alkalmasak volnának, ha nem hagyták volna esztelenül ilyen sokáig a seprűn állni.

Az új bornak első lefejtése és az ezzel szorosabb kapcsolatban álló utóerjedés lefolyása döntő hatással van a bor további fejlődésére. Kevés szóba egybefoglalva, a következő momentumok azok, melyeket itt különösen figyelembe kell venni: az új bor a főerjedés befejezése után minél előbb akkép lefejtendő, hogy a levegővel jól összekevertessék; a pinczének hőmérséklete pedig, melyben az illető hordók állnak, valamivel magasabb legyen, mint az ázsok-pincze hőmérséklete, hogy az utóerjedés háborítlanul végbemelessen, azaz a borban még meglévő összes cukor alkohollá változzék.
E-s.

„A próbagyümölcsfák haszna!“ (Hazai pomológok figyelmébe ajánlva.) Hánszor halljuk polgártársainktól ama kishitű szavakat „én bizony nem ültek gyümölcsfát, ugysem ehetem gyümölcséből!“ Pedig okkal-móddal eljárva, még a mag után növelt gyümölcsöt is 3—4 év múlva izelhetjük!

Eme állítás merészesnek látszik ugyan, de állításunkat okokkal támogatni fogjuk.

Az tudvalevő dolog, hogy mindennek az alapja, kell hogy jó legyen; tehát a gyümölcsfánál is állania kell ez érvek; oda kell tehát törekednünk, hogy a gyümölcsfák alanyai jó rostos gyökerekkel s egészséges törzsszel birjanak; ha aztán ily alanya nemeseitünk, bizton számíthatunk reá, hogy a nemes ág, ha megfogamzik, gyorsan halad növéseben.

Az alany erőssége pedig a majdan próbafákka alakítandó fáknál játsza a főszerepet, a mennyiben, ha erősebb törzsű fába ojtandunk, úgy a betett ág gyorsan növekedvén, pár év alatt termőre is fordulhat.

Szerintünk az alany sajátosságai, tulajdonságai, egyik vagy másikból a reá nemesített gyümölcsfának bizonyos arányban átruházhat bizonyos részt s így e szerint az alany sajátosságaiból a nemes galynak juthatván egy rész, ez közli a termelő gyümölcsével, a midőn aztán származhatnak a gyümölcsök között oly zamatok, melyek hol egy, hol pedig más gyümölcsfaj zamataira emlékeztetnek. — Egyébiránt e fejtegetést a gyümölcsész tekintélyek nem fogadják el s éppen e tárgyban vagy három év előtt Beczky Máté hírneves pomológus (Csanádmegye, Mező-Kovácsházára) levelet írtam:

Levelemre néhány nap múlva választ nyervén, nevezett elsőrendű pomológ nem osztá a fennebbi tekintetben nézetemet, állítván ugyanis, hogy az alany tulajdonságai éppen semmi befolyással sincsenek a reá helyezett gyümölcsfajok jellemére s így — kis ideig — megnyugodtam, amde állításomat, minden ellenezet daczára is, a gyümölcsészet érdekében fentartom s állításomat támogatva felhozom, vajjon a pomológok miért pengetik, hogy „későn termő gyümölcsfákból származott alanyokra“ ne nemesítsünk, a milyen például: a masanczky alma fája; — miért tartják ama szabályt a laikusok is, hogy a mely fa nem termett — vagy igen későn — gyümölcsöt, arról ojtani nem kell, sőt ennek a magvaiból nyert vadfákba sem ojtani; miért: hogy egyik gyümölcsfaj jobban diszlik egy bizonyos alanyon, míg hason — rokonemű — alanyon silylik; — miért észlelik s mondják, hogy ugyanegy gyümölcsfán a gyümölcsök között bizonyos változásokat tapasztaltak s hogy egyik gyümölcs például: ananász, míg a másik tafata zamatu volt s így több — más izeletű — gyümölcsök keletkeztek! Eme keletkezés pedig mint lehetne más-ként, minthogy egy bizonyos alany, bizonyos nemes faj gyümölcséből növeltetvén, eme alany ágaira ojtott többféle gyümölcsfaj magtartá eredeti jellegét, míg ugyane fára nemesített bizonyos faj, nem e faj (saját fája) sajátosságait, hanem az alanyait sajátítá el?

Mind eme kétségeim azt hitetik el velem, hogy a gyümölcsfa alanyok sajátosságaik egy bizonyos részét — egy vagy többször — átszármaztathatják a reájok nemesített gyümölcsfajokra is!

Ez utóbbi ügybeni fejtegetéseim csakis oda óhajtanak hatni, hogy a gyümölcsfajok — bizony — az alany sajátosságaiból vehetnek át bizonyos részt, s hogy ez legjobban megtörténhetik akkor is, midőn más faj gyümölcs humporálat termékenyítettik meg bizonyos nemes gyümölcsfaj virága s így kell, hogy e kettő vegyülékéből bizonyos más, jeles faj gyümölcsfaj keletkezzék!

A nemes gyümölcs magjaiból növelt alanyokat szokta több jeles pomológ sok éven át kémlelni s kívárni azon időt, midőn bizonyos nemes gyümölcs magjaiból növelt fá gyümölcsözni fog s aztán ezen gyümölcsöt — izelés s megbirálás után —

ha érdemes, az ujabban nyert fajokul a jeles gyümölcsök sorába felvenni; ily jeles magonczozó volt Van Mons, Rivort stb., kiknek több jeles gyümölcsfaj létrehozását köszönhetjük; amde a magonczozás — a mint jelenleg fuzetik — számos évet igényel míg egy bizonyos nemes gyümölcs magva fáva s majdan termőre forduland; s aztán, ha haszntalan volt kísérletünk, sok évi fáradsalmunk oda veszett!

Nem tudjuk, vajjon nem irunk-e ujat, midőn állítjuk, hogy a jelenlegi magonczozásnak egy más mód általi háttérbe szorítását óhajtanók keresztül vinni? s éppen e rendszerünk követeli, hogy erős, egészséges törzű, — úgy dús s czélszerű gyökertű alanyokat válasszunk próbafáknál, melyekre ráojtván a kutatóndó ágat 2—4 év alatt tapasztalhatjuk eredményét!

Szerintünk tehát az új gyümölcsfajok nem saját alanyaikon próbáltatnának ki, de a mint a gymag tavasztól őszig kikelt s illetve fáva alakult, eme hajtás (törzs) adandja jövő tavasszal az ojtó ágat; levágjuk tehát az egy éves csemete vesszejét s ezt a dús gyökertű s erős törzsű vad alanyra, avagy egy más szelid gyümölcsfa ágára helyezzük s 2—4 év alatt látandjuk s izelhetjük gyümölcsét s megitélhetjük aztán, vajjon a nemes gyümölcsfajok sorába felvehető-e, avagy teljesen levágandó a 2—4 év előtt próbául benemesített próba-gyümölcsfa? E csonk aztán szinte ugyanily próba-gyümölcsfaj kutatására szolgáland idővel; s így ily próbaalany ága több éven át is több jelessé válható faj ágyául szolgálván, ezen módszer által melőzhetőnek véljük a jelenleg divó magonczozás által nyerendő új válfajok faját — késedelmes — alanyainak gyümölcsét puhatozni!

Igen fontos dolognak tartjuk az e sorokban felvetett tételek tisztázását s hazai gyümölcsészetünk érdekében pomológ ügytársainkat tisztelettel figyelmeztetjük, s kérjük, ne sajnálják fáradságaikat ezek kiderítésére kis időt áldozni, tudván — csekély magunkkal együtt — hogy mindazon eredmény, miket e téren elérni szerencsések leendünk, egy egy alapkövet képezi hazai gyümölcsészetünk felvirágzásának s a tán boldogabb utókor áldva emlitendvén nevéket, kebleikben ama boldogító öntudat ébred: hogy a közjó érdekében édes hazánk felvirágoztatására megteszik azt, mit a honpolgári kötelem — törvényül — minden hazafinak eléje szab!
Kertessy Elek.

Szerkesztői üzenet.

A reklám-célokra t. olvasóink megtalálják mai számunk élen a kimerítő választ.

Duna-Szekes-Pecs. Magánlevelet írtunk.

N-Kanizsa. Nagyságod kívánatát teljesíteni kedves köteletségnek ismerjük, a kellő intézkedés megtörtént.

Endréd. Anyira személyessé élestedet az ügy, hogy kénytelenek vagyunk egy egyik, mint másik levél kiadását megtagadni. Lapunkat személyes támadások tervére nem tesszük.

Felelős szerkesztő és lapfőnökös:

Szalay Károly.

Somogy megye csurgói járás szolgabírájától.

4673. sz.
k. i. 84.

Pályázati hirdetés.

A horvát-szentmiklósi körorvosi állomás, mely körhöz Horvát-Szentmiklós, Bagolasáncz, Belezna, Liszó, Pátró és Surd, és az i h a r o s b e r é n y i körorvosi állomás, mely körhöz Antalfalu, Csicsó, Iháros, Ihárosberény, Inke, Miháld, Pat, Pogány-Szentpéter és Sand községek tartoznak, pályázat és választás útján betöltendőknél: felhívom mindazon orvosotudat és okleveles sebész urakat, kik az érintett állomások egyikét vagy másikat elnyerni óhajtják, hogy a tudományos képzettségüket és eddigi működésüket igazoló eredeti vagy hitelesített okiratokkal fölszerelt és kellő bélyeggel ellátott pályázati kérvényeiket 1884. december 28-ig bezárólag, Csurgóra alulirt szolgabíróhoz annyival inkább is beküldjék, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

A horvát-szentmiklósi körorvosi állomással 430 frt., az i h a r o s b e r é n y i vel 600 frt. évi fizetés és mindgyikkal a meghatározandó látogatási és egyéb díjak és hivatalos utazások alkalmával ingyen-fuvar élvezete van összekötve; és az előbbi kör székhelye Horvát-Szentmiklós, vagy kivételesen Nagykanizsa, — az utóbbi pedig Ihárosberény.

A választás a körök rendes székhelyén, és pedig Ihárosberényben 1884. december 29-én, Horvát-Szentmiklóson 1885. január 3-án, mindenkor délelőtt 10 órakor fogom megtartani.

Az állomások a választás napján elfoglalandók.

Csurgó, 1884. december 10.

Csonka Gyula,
szolgabíró.

Jó mulatságot, igazi nemes élvezetet szerezhet
mindenki ingyen

ha a
„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

kiadóhivatalához

fordul egy mutatványszámért, melyet a kiadó kívánatra bárkinek bérmentve megküld.

A legolcsóbb, legkedveltebb szépirodalmi lap külön dívtalppal és könyvalaku regény melléklettel.

Erdekes és válogatott olvasnivalók a legjobb íróktól. — Minden számban pompás képek.

Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“ kiadóhivatala
Méhner Vilmosnál, Budapest, papnövelde-utca 8. sz.

SZÁMMER IMRE NAPTÁRKIADÓ-VÁLLALATÁBAN SZÉKESFEHÉRVÁROTT
MEGJELENT

Somogy megyei Naptár.

Ára 30 kr.

Kapható: **HAGELMANN KÁROLY** könyvkereskedésében Kaposvároton.

Keresztkötés alatt külfel 35 kr.

Előfizetési felhívás

A „GONDÜZŐ“
szépirodalmi hetilapra.

Midőn ezelőtt negyed évvel lapunkat megindítottuk, programunkban hangsúlyoztuk, hogy csak oly műveket fogunk közölni, melyek az olvasó szellemét emelik és nemestit, igyekezni fogunk, hogy lapunk minden művelt magyar család nélkülözhetlen olvasmányává váljék és azt minden anya bátran adhatja szerető leánya kezébe.

Nem kimélve semmi költséget, nem rettenvén vissza semmiféle áldozattól, minden törekvésünket oda irányoztuk, hogy kiadott programunkat híven teljesítsük és most egy évnegyed múlva bátran hivatkozhatunk rövid, de már is nyomataggyó múltunkra és önérettel terjeszhetjük elő eddig megjelent számaink tartalmát: **Regények: „Székely támad, Székely bánja“** történelmi regény P. Szathmáry Károlytól; **„A parasztrófi fia“** Székely Jánostól; **„El lesz az örökös?“** Hartman-Plontól. — **Elbeszélések és rajzok: „A megfajult család“** elbeszélések P. Szathmáry Károlytól; **„Egy magyar ördög“** regényes korrajz és **„A club“** csevegések a megyei életből Mikszáth Kálmántól; **„Karácsonyest a tengeren“** igaz történet Balázs Sándortól. Azonkívül költemények: Komócsy Józseftől, Kiss Józseftől, Reviczky Gyulától, Lévai Sándortól, Benedek Aladártól stb. stb.

E szerint munkatársaink az irodalomban jól ismert, tisztelt nevek, kiknek legnagyobb részével találkozunk a **Kisfaludy- és Petőfi társaság** folólvásó ülésein.

A **„Gondüző“** tehát az egyedüli szépirodalmi lap hazánkban, mely kivétel nélkül elsőrangú írónk által támogatva, célul tűzte ki magának, hogy bármily áldozatokkal is folytatni fogja az erkölcsi és szellem nemestésének magasabb feladatát.

Az összes hazai sajtó nyilatkozata szerint a **„Gondüző“** szépirodalmi hetilap elsőrendű eredeti regény-tartalmát, csinos kiállítását és olcsó árát tekintve, páratlanul ill. irodalmunkban.

A **„Gondüző“**-ben a család minden tagja megtalálja a maga olvasni valóját, mert a lelket és erkölcsöt nemestítő érdekes regényeken kívül, helyet találnak az ismeretterjesztő közlések, a humor, elmésség és szórakoztató cikkek. A rózsaszín borítékú **„A magyar gazdasszony“** című állandó rovat a család, konyha és kert számára hoz nélkülözhetlen és hasznos tudnivalókat, havonként egyszer kimertő divattudósítást, azonkívül pedig adomákat és talányokat, melyeknek helyes megfejtésére minden számban tetemes értékű jutalmakat tűztünk ki.

Habár eddig a kezdés nehézségével kelle is küzdenünk, azért lankadatlanul fogunk arra törekedni, hogy a legjobb írókat egyesítve magunk körül, lapunkat a tökély legmagasabb fokára emeljük.

A **„Gondüző“** újévi számában egyszerre három eredeti regényt kezdünk meg: **Tolnay Lajostól** **„Az új főispán“**, **Vértessy Arnódtól** **„Csiricsári Bertalan ur ó méltósága“** és **Margitay Dezsőtől** **„A végzet“** címűeket. Azonkívül elbeszéléseket, humoreszkeket, költeményeket és rajzokat a legkiválóbb hazai íróktól. — Rendületlenül meg fogunk maradni eddigi programunk mellett és kérjük hazai irodalmunk pártolót, hogy a **„Gondüző“** előfizetőinek sorába lépve, hazafias vállalatunkat előmozdítani kegyeskedjenek, mert nem csupán **156 ívnyl** eredeti regényt, beszélt, költeményt, e mellé nem csupán **25 ívnyl** szórakoztató olvasmányt, adunk évenként csekély **6 frtért** előfizetőinknek, hanem megválogatva, a legjobb írók legkiválóbb munkáinak tárházává igyekezünk tenni azt a **156 ívet**, melyek bekötve 15 kötetet adnak és mindenkorra meg fogják tartani becset, a **25 ívnyl** borítékú pedig a vegyesek egész tarka világát igyekszünk egyesíteni.

A **„GONDÜZŐ“** megjelen minden vasárnap sürten nyomtatott három íven, fél ívnyl színes borítékkal.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

— Egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt. 50 kr. —

Rendkívüli jutalom:

Hogy t. előfizetőinknek minden irányban kedveskedhessünk, elhatároztuk, hogy nem kimélve semmi költséget e téren is a lehető legnagyobb áldozatot hozzuk és oly szerencsős helyzetben vagyunk, hogy hírneves hazánkfia **Munkácsy Mihálynak**

„A bús betyár“

című, kitűnő eredeti olajfestményét kizárólag előfizetőink számára sokszorosíthatjuk.

E kép aranyozott **barok** kerettel együtt 110 cm. széles, 84 cm. magas, és azt előfizetőink csekély **6 frt.** árán megrendelhetik. — Budapestben kívül lakó előfizetőinknek ezen kívül **1 frt** csomagolási díjat kell fizetniük.

E képet mindegyik előfizető — még a negyedéves is — azonnal megkaphatja, mielőtt az illető előfizetési összeget beküldi.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küldünk mindenkinnek, kik eziránt alulirt kiadóhoz fordulnak.

Gyűjtőknek 10 előfizető után 1 tiszteletpéldányt adunk.

Az előfizetési összegek legcélszerűbben posta-utalványon küldendők a **„Gondüző“** kiadóhivatalába:

SZÉKELY ALADÁR,

a **„Gondüző“** kiadó-tulajdonosa. **Budapestben, VII. dob-utca 14.**

Gyermekjáték nagy választékban.

Karácsonyi és Ujévi

AJÁNDÉKUL

ajánlok hölgyek részére

legújabb párisi kalapokat, virágokat, karmantyukat, berliui és csipke-kendőket, gamaschnikat, kötött és lemez alsóruhákat, kezttyüket, posztó cipőket stb. stb. — Továbbá albumokat 60 krajczártól 30 frtig, pluche varrodobozok, kezttyü- és zsebkendőtartók, kézi kosárák, varró- és gombostü-vánkosok, melltűk és illatszereket. — Urak részére ingek, nyakkendők, gallér és kézelők, szivar- és pénztárczák, dohányszelenczék, tinta-, óra- és gyertyatartók, csizmahuzok, keftartók, írómappák, stb.

Kezdeti himzések nagy választékban vannak.

Különös figyelmükbe ajánlom nagy raktáru

gyermekjátékaimat.

Kérve a n. é. közönség minél számosabb rendeléseit és azoknak pontos kiszolgáltatásáért kezeskedve

maradtam mély tisztelettel

POLLÁK SOMA,

KAPOSVÁROTT.

Vidéki megrendelésekre a legnagyobb figyelem fordítatik.

Gyermekjáték nagy választékban.

2 kros levelezési lapon tett megkeresésre — szívesen megküldöm nagy 4-rétű 20 oldalra terjedő, kész nyomtatványok-, írópapírok-, levélborítékok és levélpapírokról — nemkülönbön irodai szerekről szóló **expressz árjegyzéket.**

Tisztelettel
Számmér Imre,
Sz.-Fehérvár.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteles köszönő-irat folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfi-erőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire is idülték, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója, a bőrbetegségeket, gyógyít új gyógy-mód szerint biztos sikerrel gyorsan és alaposan

D. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt es. kir. osztály-főorvos.

Rendelő intézet: Budapest, VI. ker. gyár-utca 7. szám, I. emelet, bejárat a léposóról, a sugár-utról jobbra a második ház.

Rendel naponta d. e. 10 órától d. u. 4 óráig, és este 7 órától 8 óráig — Vasárnap és ünnepnapokon este nem rendelék. — Díjazott levelekre a legnagyobb figyelemmel választatik és gyógyszerekről gondoskodtatik.

Nőknek külön váróterem.

A MAGYAR GENTRY LAPJA A „SZEMLE“

A „SZEMLE“ megindításakor kijelentettük, hogy kizárólag a legelőkelőbb uri osztály számára szerkesztjük lapunkat oly célból, hogy a magyar nemességnek a gentrynek érdekeit támogassuk első sorban. Reméljük, hogy a magyar gentrynek minden tagja méltányolja és előmozdítja törekvésünket. Társadalmi és irodalmi közleményeink érdekességét azzal növeljük, hogy mindeme, valamint sport közleményeinket is a legelőkelőbb osztályok tagjainak tollából adjuk. **Gazdasági** rovatunkban pedig vállalat-terveket, eszméket és hasznos apróbb ismertetéseket adunk.

Általános szemle és Nővilág rovatunkban csakis időszerű és érdekes eseményeket közlünk. Ezeket kívül a **Szemle minden száma szép képeket hoz.**

A szemle a nemzeti önállóság, az ősi erkölcsök a hazafiai erények előmozdítását az igen tisztelt olvasók intelligens részéről várjuk. Reméljük, hogy a hazafiasan gondolkodó előkelőbb közönség e törekvésünket támogatni fogja, különösen ma, midőn anyira utalva vagyunk az összetartásra!

A főrendiház reform kérdésében mi pendítettük meg először ama népszerű eszmét, hogy a megyebeli magyar nemesség válasszon a főrendiházba egy-egy követet életfogytiglan, kik mint ilyen főrenai tagok képviseljék a magyar gentryt a felsőházban.

Eddig irtak a Szemlebe: Balázs Sándor, Barczay N., Barsay János, Beniczky Gy., gr. Bethlen N., Buda Ádám, Chernel István, főt. Dvorzák János, gróf Eszterházy Pál, dr. Farkas Mihály, Hanvay Zoltán, Kállay A., br. Kemény Béla, dr. Koroda Pál, Lakatos Károly, gr. Majláth K., gr. Migazzy Vilmos, Majthényi László, Mikszáth Kálmán, br. Nyáry Gyula, Oreczy Gyula, Porzolt K., dr. Prem J., Reviczky Gy., Szentiványi E., L. i. gr. Teleky Sánd., Vajda J., ifj. br. Vay M., gr. Vay A., ifj. gr. Zay Miklós, stb.

A **Szemle** 1/4 évre 2 frt 50 kr. 1/2 évre 5 frt. A szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, lövész-utca 5.

Gr. Zichy Imre, gr. Kreith Béla, szerkesztő-kiadók.